Univerza v Ljubljani

Fakulteta za socialno delo

Diplomska naloga

PROGRAMI SOCIALNEGA TURIZMA Z VIDIKA UPORABNIKOV S TEŽAVAMI V DUŠEVNEM ZDRAVJU

Avtorica: Staša Iskra

Mentorica: Irena Šumi

PODATKI O ZAKLJUČNEM PROJEKTU

Avtorica : Staša Iskra

Naslov: Programi socialnega turizma v z vidika uporabnikov s težavami v duševnem zdravju

Kraj: Ljubljana

Leto: 2020

Število strani: 96

Mentorica: Doc. dr. Irena Šumi

Somentor: /

Lektorica:

Ključne besede: programi socialnega turizma, prilagoditve, Altra, dezinstitucionalizacija, duševno zdravje

Avtorski izvleček: Socialni turizem je politika oziroma javna finančna shema, ki zagotavlja in promovira dostopne in cenovno ugodne počitnice. Na področju Slovenije mnoge nevladne organizacije, ki podpirajo dezinstitucionalizacijo, izvajajo socialnovarstvene programe z namenom aktivnega vključevanja posameznika v skupnost. S tem namenom organizirajo izlete oziroma tabore, ki sodijo v obliko socialnega turizma. Namen moje diplomske naloge je izvedeti, kaj udeležba na taborih prinese uporabnikom, ter dokazati, zakaj bi vsaka oseba morala imati pravico do udeležbe v turističnih aktivnostih.

Author: Staša Iskra

Title: Social tourism programs from the perspective of users with mental health problems

Location: Ljubljana

Year: 2020

Number of pages: 96

Supervisor: Doc. Dr. Irena Šumi

Co-mentor: /

Translation:

Key words: social tourism programs, adjustments, Altra, deinstitutionalization, mental health

Author's abstract: Social tourism is a policy or public financial scheme that provides and promotes affordable holidays. A number of non-governmental organizations in Slovenia support deinstitutionalization and implement social protection programs with the aim to actively include the persons in the community. For this purpose, they organize trips or camps that are forms of social tourism. The purpose of my diploma work was to determine what the participation in these activities brings to the users users and to prove why everyone should have the right to participate in tourist activities.

Kazalo

1 UVOD 6
2 TEORETIČNA IZHODIŠČA 8
2.1 DEFINICIJE SOCIALNEGA TURIZMA 8
2.2 „TURIZEM ZA VSE“ 10
2.3 MEDNARODNA ORGANIZACIJA ZA SOCIALNI TURIZEM (INTERNATIONAL SOCIAL TOURIST ORGANISATION; ISTO) 10
2.4 SOCIALNI TURIZEM V EVROPI 13
2.5 DUŠEVNO ZDRAVJE 15
2.6 POVEZAVA REVŠČINE IN DUŠEVNIH OVIRANOSTI 16
2.7 STIGMA DUŠEVNE MOTNJE 17
2.8 DEINSTITUCIONALIZACIJA 18
2.9 NEVLADNE ORGANIZACIJE 19
2.10 KAKO V OBSTOJEČE STANJE VKLJUČITI SOCIALNI TURIZEM? 21
3 FORMULACIJA PROBLEMA 22
4 METODOLOGIJA 23
4.1 VRSTA RAZISKAVE 23
4.2 MERSKI INSTRUMENT IN VIRI PODATKOV 23
4.3 OPREDELITEV ENOT RAZISKOVANJA – POPULACIJA 23
4.4 NAČRT ZBIRANJA PODATKOV OZIROMA EMPIRIČNEGA GRADIVA 24
4.5 NAČRT OBDELAVE PODATKOV 24
4.6 REZULTATI RAZISKAVE 24
4.6.1 Pobuda za udeležbo 24
4.6.2 Zadovoljstvo z aktivnostmi oz. dejavnostmi 25
4.6.3 Vpliv taborov 29
4.6.4 Slabosti tabora 35
4.6.5 Lokacija taborov 36
4.6.6 Cenovna ugodnost 39
5 RAZPRAVA 40
6 SKLEP 41
LITERATURA 43
PRILOGE 45

1 UVOD

V sodobni družbi je vloga, ki jo ima turizem pri obogatitvi življenja ljudi, vse večja. Prav tako se večajo vplivi na zdravje, počutje, srečo in kakovost življenja. Medtem ko se na turizem pogosto gleda zgolj kot na panogo, dejansko predstavlja pomembno družbeno silo, ki lahko doseže bistvene koristi za družbo in posameznika. Ker so bile prepoznane koristi turizma, se je sčasoma razvila nova oblika turizma, ki jo imenujemo socialni turizem. Prva definicija socialnega turizma sega v petdeseta leta prejšnjega stoletja. Menim, da se tej obliki turizma še vedno posveča premalo interesa. Glavni razlog za to je verjetno prevladujoče družbeno stališče, da turizem predstavlja luksuzno dobrino in je zato nedostopen osebam z nizkim dohodkom pa tudi drugim socialno prikrajšanim skupinam ljudi, npr. osebam z gibalno ali duševno oviro, mladim, upokojencem idr. Med branjem literature, ki sem jo uporabljala za pisanje diplomske naloge, sem opazila, da se je v zadnjih dvajsetih letih zgodila sprememba prevladujoče družbene paradigme in afirmacija družbenih vrednot, ki spodbujajo dostojanstvo, emancipacijo in socialno vključenost vseh posameznikov v družbo. V procesu spreminjanja navedenih družbenih vrednot je bila socialna izključenost prepoznana kot eden ključnih problemov sodobne družbe. Socialni turizem oziroma njegov družbeni potencial pa je prepoznan kot eden od možnih načinov za povečanje socialne kohezije in ublažitev problema socialne izključenosti.

V svoji diplomski nalogi se bom osredotočila na osebe s težavami v duševnem zdravju in na njihov pogled na programe socialnega turizma, ki jih organizira društvo Altra – odbor za novosti v duševnem zdravju. Na področju Slovenije mnoge nevladne organizacije, ki podpirajo dezinstitucionalizacijo, izvajajo socialnovarstvene programe z namenom aktivnega vključevanja posameznika v skupnost. S tem namenom organizirajo izlete oziroma tabore, ki sodijo v obliko socialnega turizma. Namen moje raziskave je izvedeti, kaj udeležba na taborih prinese uporabnikom, ter dokazati, zakaj bi vsaka oseba morala imati pravico do udeležbe v turističnih aktivnostih.

S tem namenom sem zastavila raziskovalna vprašanja, ki se nanašajo na to, kako udeležba na taborih učinkuje na psihofizično počutje uporabnikov in na njihovo socialno mrežo. Zanima me tudi, ali je cena ugodna in prilagojena njihovim finančnim zmožnostim. Poglavitni namen je pridobiti mnenja uporabnikov in tudi morebitne želje po spremembah, ki bi tovrstne progrme še izboljšale.

V svoji diplomski nalogi bom:

- v teoretičnem delu predstavila pojav socialnega turizma in nekatere programe le-tega ter se osredotočila na duševno zdravje v sodobni družbi;
- v analitičnem delu predstavila rezultate svoje raziskave oziroma mnenja uporabnikov društva Altra o taborih, ki se jih udeležujejo;
- v analitičnem delu predstavila koristi socialnega turizma za osebe s težavami v duševnem zdravju in predloge za izboljšanje teh programov;
- glede na rezultate analize na koncu podala še zaključno mnenje o socialnem turizmu na področju duševnega zdravja.

2 TEORETIČNA IZHODIŠČA

2.1 DEFINICIJE SOCIALNEGA TURIZMA

Jasno in vseobsegajočo definicijo za to specifično področje turizma je težko formulirati, saj lahko kot socialni turizem klasificiramo številne aktivnosti. Vanj so namreč lahko vključene različne oblike počitnic in aktivnosti na različnih destinacijah, različne oblike nastanitev in različne skupine uporabnikov (Minnaert, Diekmann in McCabe, 2012). Definicije socialnega turizma so se s časom tudi spreminjale.

Tabela 1: Definicije socialnega turizma

Leto	Avtor	Definicija
1951	Hunziker	Socialni turizem vidi kot »[…] odnose in pojave na področju turizma, ki so rezultat udeležbe ekonomsko šibkejših ali kako drugače prikrajšanih elementov v družbi pri potovanju.«
1957	Hunziker	Socialni turizem je »[…] določena vrsta turizma, za katerega je značilno, da vključuje ljudi z nizkimi prihodki in jim zagotavlja določene storitve, ki se jim kot take priznavajo.«
1982	Haulot	Izraz socialni turizem pomeni »[…]celoto odnosov in pojavov, ki izhajajo iz udeležbe (v turizmu) tistih socialnih skupin s skromnimi prihodki – udeležba je omogočena ali olajšana s socialnimi ukrepi.«
1995	Couveia	»Socialni turizem bi moral biti razumljen kot vrsta turizma, katerega glavna oz. ekskluzivna značilnost naj bi bili nekomercialni cilji.«
1996	BITS Montreal decleration on Social Tourism	Socialni turizem so »[…] vsi odnosi in pojavi, ki izvirajo iz udeležbe v turizmu, še posebej tistih socialnih slojev s skromnimi prihodki, pri čemer je participacija možna s pomočjo socialnih ukrepov.«
2000	Jafari	Socialni turizem je »[…] turizem delavcev, družin in združenj (najpogosteje zaposlenih), usmerjen k osebnemu razvoju, in katerega poslanstvo je promocija socialne kohezije na neprofitni osnovi ali v javnem interesu.«

2007	Minnaert, Maitland, Miller	Socialni turizem je »[…] turizem z dodano moralno vrednostjo, katerega cilj je skozi turistično izmenjavo pridobiti koristi za gostitelje ali obiskovalce.«

Vir: Prirejeno po Diekmann in McCabe; Minnaert, Maitland in Miller; Jafari, v Gabruč, 2014, str. 87

Iz tabele je razvidno, da vsak od naštetih avtorjev socialni turizem različno pojmuje, vendar bi na podlagi elementov vseh definicij lahko rekli, da je socialni turizem politika oziroma javna finančna shema, ki zagotavlja in promovira dostopne in cenovno ugodne počitnice. Iz definicij socialnega turizma lahko vidimo, da gre za zelo kompleksen pojav oziroma koncept, ki omogoča različne interpretacije, in se tudi v praksi pojavlja v različnih oblikah oziroma t. i. iniciativah, pobudah. Zaradi poudarjanja, da turistična potovanja ne bi smela biti samo privilegij bogatega dela prebivalstva, saj pravica do počitka in prostega časa spada med temeljne človekove pravice, se v znanstveni in strokovni literaturi socialni turizem pogosto označuje tudi kot "turizem za vse" oz. kot turizem, ki je dostopen vsem brez ovir. Da je dostop do turističnih dejavnosti ena izmed temeljnih človekovih pravic, navaja tudi Svetovna turistična organizacija (The World Tourism Organization; UNWTO) v svojem Etičnem kodeksu turizma (The Global Code of Ethics for Tourism; GCET, 1997) v sedmem členu, ki pravi:

»1. Priložnost, da ima vsakdo neposreden in oseben dostop do odkrivanja in uživanja v bogastvih našega planeta, je pravica vseh prebivalcev sveta; naraščajoče sodelovanje v nacionalnem in mednarodnem turizmu predstavlja eno izmed najboljših možnosti izkoriščanja našega prostega časa, ki se vztrajno povečuje, in tega sodelovanja nikakor ne smemo preprečiti.

2. Splošna pravica do turizma naj predstavlja dodatek k pravici do počitka in prostega časa, vključno s primerno omejitvijo delovnih ur in enakomerno razdeljenim plačanim dopustom, kar zagotavlja 24. člen Svetovne deklaracije o človekovih pravicah in 7.d člen Mednarodnega sporazuma o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah.

3. S pomočjo javnih oblasti moramo razvijati družbeni turizem, še zlasti turizem, ki združuje ljudi in ki omogoča razširjen dostop do zabave, potovanj in počitniških dejavnosti.

4. Spodbujati in omogočiti moramo družinski, mladinski, študentski in upokojenski turizem in turizem za invalide.«

2.2 „TURIZEM ZA VSE“

Dostopnost mora biti sestavni del vsake odgovorne in trajnostne turistične politike in strategije. Dostop brez ovir ni pomemben samo za osebe s kakršnokoli vrsto oviranosti, ampak tudi za družine z majhnimi otroki, nosečnice, osebe z začasnimi ovirami in starejše. Socialni turizem je namenjen različnim skupinam ljudi, vendar se bom v svoji diplomski nalogi ukvarjala predvsem z ljudmi, ki imajo težave v duševnem zdravju.

Ljudje s kakršnokoli vrsto oviranosti vse bolj zahtevajo svoje mesto v turističnih dejavnostih. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (World Health Organisation; WHO) naj bi 15 % (približno 1 milijarda) svetovnega prebivalstva živelo z neko obliko ovire. V odgovor na to se mnogi akterji v tem sektorju že zavzemajo za prilagajanje svojih izdelkov v podporo tej novi obliki "turizma za vse". Svetovna turistična organizacija (UNWTO) pa je prepričana, da bi morala biti dostopnost do vseh turističnih objektov, proizvodov in storitev osrednji del vsake odgovorne in trajnostne turistične politike. Tako je nastala ideja o razvijanju, promoviranju in spodbujanju socialnega turizma, ki je del strategij za pospeševanje ozaveščanja zainteresiranih strani iz javnega in zasebnega sektorja ter iz drugih sfer družbe.

Eden glavnih ciljev te promocije je dopolniti kampanje, ki podpirajo prilagajanje turistične infrastrukture, zlasti kadar gre za fizično okolje, prevozna sredstva in ustrezne storitve (UNWTO, 2016). Svetovna turistična organizacija navaja, da je potrebnih še veliko ukrepov, da bo univerzalna dostopnost postala resničnost v turističnem sektorju, in sicer zlasti v državah v razvoju in na nastajajočih destinacijah. Sprememba družbene paradigme in modela zagotavljanja turističnih storitev je potrebna ne le za spoštovanje človekovih pravic ljudi z ovirami in njihovih družin, temveč tudi za zadovoljevanje velikega povpraševanja na trgu, kar bi lahko znatno povečalo konkurenčnost in rast turističnih destinacij in podjetij.

2.3 MEDNARODNA ORGANIZACIJA ZA SOCIALNI TURIZEM (INTERNATIONAL SOCIAL TOURIST ORGANISATION; ISTO)

McCabe, Minnaert in Diekmann (2012) v svojem delu *Socialni turizem v Evropi; teorija in praksa* omenjajo Mednarodno organizacijo za socialni turizem kot primer dobre prakse na področju politike socialnega turizma. Mednarodna organizacija za socialni turizem (ISTO) je bila ustanovljena leta 1963 pod imenom Mednarodni urad za socialni turizem (International Bureau of Social Tourism; BITS). Je mednarodna neprofitna organizacija za spodbujanje dostopa do prostega časa, počitnic in turizma največjega števila ljudi.

Mednarodna organizacija za socialni turizem opredeljuje socialni turizem kot vsako turistično dejavnost, namenjeno prikrajšanim članom družbe, za katere jim je iz kakršnegakoli razloga odvzeta temeljna človekova pravica do počitka in prostega časa, in je posledica sodelovanja javnih organov, jasno opredeljene socialne politike in zavezanosti vse zainteresirane strani pri razvoju socialnega turizma (Evropski ekonomsko-socialni odbor, 2006). Evropski ekonomsko-socialni odbor (2006) navaja pet glavnih osnov socialnega turizma, ki jih je zastavila Mednarodna organizacija za socialni turizem (International Social Tourist Organisation; ISTO), in sicer so to:

- *pravica vseh do uživanja v turizmu* – Mednardona organizacija za socialni turizem navaja, kako se veliko število ljudi danes udeležuje turističnih aktivnostih po celem svetu, vendar obstaja še veliko število ljudi, ki iz različnih razlogov nimajo te možnosti. Pomanjkanje sredstev je najpogostejši dejavnik, ki preprečuje, da bi ta pravica postala univerzalna. Različne države se na to odzivajo na različne načine – nekatere so bolj zavzete iz socialnih razlogov, druge pa so manj dejavne pri reševanju razmer, ki preprečujejo, da bi turistične dejavnosti postale dostopne vsem. Pomembno je poudariti, da socialnega turizma nikakor ne smemo enačiti s turizmom slabše kakovosti ali vrste – znak socialne turistične pozornosti mora biti prav največja skrb za splošno kakovost, kar zadeva objekte in storitve;
- *prispevek socialnega turizma k socialni integraciji* – Mednarodna organizacija za socialni turizem meni, da je turizem močna sila družbene integracije, ki spodbuja stike z drugimi kulturami, kraji, običaji in še posebej z ljudmi. Brez potovanj, počitnic in turizma ne bi bilo mogoče, da bi se ljudje srečali, pogovarjali in priznavali drug drugega kot v osnovi enakovrednega, čeprav kulturno drugačnega. Navaja, da je taka kulturna izmenjava in uživanje v prostem času pomembno sredstvo osebnega razvoja, in sicer tako za turiste kot za tiste, ki jih sprejemajo v svojem lokalnem okolju. Kulturna izmenjava, ustvarjena s turizmom, je še posebej dragocena za mlade, saj izboljšuje njihov intelektualni razvoj in obogati njihov pogled na svet;
- *oblikovanje trajnostnih turističnih struktur* – Mednarodna organizacija za socialni turizem pravi, da se v resnici infrastrukture v turističnih destinacijah in območjih ne da vedno imenovati trajnostna infrastruktura. Omenja, da se socialni turizem, bolj osredotoča na socialne razmere kot na gospodarske vidike, kar lahko pomaga pri gradnji ali sanaciji turističnih destinacij ob izpolnjevanju meril ekonomske, socialne in okoljske trajnosti. Način upravljanja različnih vrst socialnega turizma je ključni dejavnik trajnosti

turističnih destinacij in območij. Če je trajnost v bistvu ravnovesje med različnimi vidiki človeške dejavnosti, potem je socialni turizem trajnostno razvojno orodje za številne manj razvite države, ki turizem vidijo kot vir gospodarske dejavnosti, ki jih lahko reši iz revščine;

- *prispevek k zaposlovanju in gospodarskemu razvoju* – Mednarodna organizacija za socialni turizem vidi turizem kot eno – če ne celo – najmočnejšo svetovno industrijo in kot enega od največjih prispevkov k zaposlovanju, razvoju, bogastvu in kakovosti življenja njegovih upravičencev. Čeprav socialni turizem prispeva k tej gospodarski moči, se še ne zaveda dovolj svoje moči, svojega gospodarskega pomena in svoje sposobnosti, da izbiro destinacij pogojuje s trajnostjo. Podjetja in organi za socialni turizem morajo pri razvoju svojih dejavnosti iskati zunaj ekonomskih meril. Eno merilo, ki ga je treba uporabiti, je ustvarjanje stabilnih delovnih mest z visoko kakovostjo, ki so ključna za trajnostni razvoj turistične destinacije. Zlasti prispevek socialnega turizma k boju proti sezonskosti je osnovno merilo pri kakovosti in stabilnosti zaposlovanja in mora biti sestavni del evropskega turističnega modela;
- *prispevek socialnega turizma k globalnemu razvoju* – zlasti socialni turizem lahko skupnostim omogoči pobeg iz nerazvitih ali industrijskih kriz in propada rudarskih, industrijskih ali kmetijskih dejavnosti. Pogoji, potrebni za razvoj socialnega turizma, so enaki pogojem, ki jih območje in njegovi prebivalci potrebujejo, da turistično dejavnost vidijo kot gonilo razvoja. V kolikor bodo skupnosti lahko zaslužile za preživetje s turističnimi dejavnostmi, se bosta lokalno gospodarstvo in socialna stabilnost okrepila. Kot priporočajo številni mednarodni organi, je turistična dejavnost dober protistrup za vojne in katastrofe vseh vrst. Turizem pomeni dobrodošlico, izmenjavo, povečanje lokalnega bogastva, prijateljstvo in komunikacijo med ljudmi, v nasprotju z vojno, ki predstavlja agresijo, invazijo in uničevanje narave. Če imamo radi samo tisto, kar poznamo, potem lahko turizem spodbudi ljudi, da se zbližajo in spoznajo drug drugega ter tako spodbujajo mir, harmonijo in razvoj. Socialni turizem se lahko okrepi in se mora okrepiti ter bi moral prispevati k spodbujanju pogojev enakosti, pravičnosti, demokracije in blaginje, ki omogočajo vzajemno podpiranje vseh ljudi po vsem svetu.

Po mnenju Evropskega gospodarskega in socialnega odbora (EGSO3) turistična aktivnost predstavlja socialni turizem, ko so zadovoljeni spodaj navedeni kriteriji.

1. Realne življenjske okoliščine določenih družbenih skupin so takšne, da jim v celoti ali delno preprečijo uživanje v turističnih dejavnostih; lahko gre za ekonomsko prikrajšane

skupine ljudi, ljudi z dolgotrajnimi telesnimi ali duševnini okvarami, socialno marginalizirane skupine ljudi ali za katerokoli skupino ljudi, ki je zaradi kateregakoli drugega razloga ovirana pri udeležbi v turističnih dejavnostih.

2. Ko se državni organi, zasebna podjetja ali katerakoli organizirana skupina oseb odloči, da bo sprejela ukrepe za zmanjšanje ovir, ki nekaterim družbenim skupinam preprečujejo, da bi pod enakimi pogoji uživale v turističnih dejavnostih.
3. Če ukrepi pozitivno vplivajo in pomagajo socialno ogroženim skupinam pri uživanju v turističnih dejavnostih, obenem pa spoštujejo univerzalne vrednote, kot so trajnost, dostopnost in solidarnost (Ministarstvo turizma Republike Hrvaške, 2014).

2.4 SOCIALNI TURIZEM V EVROPI

EGSO3 navaja koncepte in smernice socialnega turizma v Evropi. Praksa socialnega turizma se med državami razlikuje, vendar so vsem skupna tri temeljna izhodišča te politike, in sicer:

1. resnična možnost prostega časa za dopust;
2. finančna sposobnost potovanja;
3. obstoj strukture, ki omogoča dostop do teh pravic v praksi (Ministarstvo turizma Republike Hrvaške, 2014).

Pri raziskovanju relevantne literature sem opazila, da v evropskih državah teoretični, zakonodajni in načrtovalni okvir za socialni turizem trenutno ni zelo obsežen. Kljub temu pa v Evropi obstajajo številne praktične pobude, ki jih je mogoče opisati kot uspešne. Menim, da je pomembno omeniti nekaj najbolj uspešnih, ki bodo nedvomno pripomogle k dvigu prepoznavnosti pozitivnega vpliva socialnega turizma in bodo lahko vodnik za druge, ki delajo na tem področju ali celo za države, ki nimajo razvitih programov na tem področju.

Francoska Nacionalna agencija za počitnice na kupone (ANCV)

Francoska agencija Nationale pour les Chèques Vacances (ANCV) (Nacionalna agencija za praznične bone) je imela v letu 2005 promet ocenjen na približno milijardo EUR. Ustanovljena je bila leta 1982 kot „javni organ z industrijskimi in komercialnimi karakterjem“ in po več kot 23 letih delovanja ostaja koristno orodje socialne politike za turizem.

Njeno delovanje ima tri cilje, in sicer:

- spodbujanje rasti števila ljudi, ki si lahko privoščijo odhod na počitnice, zlasti tistih z nizkimi dohodki;

- zagotovitev brezplačne storitve preko obsežne mreže turističnih strokovnjakov, ki lahko učinkovito odgovorijo na vse zahteve;

- sodelovanje pri razvoju turizma s spodbujanjem enakomernejšega razvoja turizma po regijah.

Počitniške bone ANCV-a letno prejme približno 2,5 milijona ljudi. ANCV ima več kot 21.000 pridruženih organizacij, ki sodelujejo pri financiranju programa, pri zagotavljanju storitev pa je vključenih 135.000 strokovnjakov za turizem in prosti čas. Poleg tega program pomaga s počitniškimi donacijami v višini 4,5 milijona EUR za počitnice za posebno prikrajšane skupine, skupine invalidov, mlade idr. Agencija veliko vlaga tudi v posodobitev ugodnosti socialnega turizma.

Cilji agencije v prihodnjih nekaj letih so še naprej razširjati svoje storitve in dobre prakse med uporabniki in turističnimi strokovnjaki. Morda bi lahko ti cilji vključevali nadnacionalno razsežnost programa s sporazumi z evropskimi državami – koristi bi bile nedvomno obojestranske, zgledne in imele bi velik gospodarski in družbeni pomen (Evropski ekonomsko-socialni odbor, 2006).

Španija: IMSERSO

Program socialnega turizma IMSERSO v Španiji ima podobne cilje, vendar uporablja drugačen pristop in instrumente. Več kot milijon ljudi letno pomaga na organiziranih potovanjih, v skupinah, v nizki sezoni, predvsem pa je pomoč namenjena starejšim. Španska država letno v program vloži približno 75 milijonov EUR, vendar z različnimi davčnimi mehanizmi, povečanimi prihodki iz prispevkov za socialno varnost in prihranki pri nadomestilih za brezposelnost program prinese približno 125 milijonov EUR in je zato ekonomsko zelo donosen. Družbena in ekonomska donosnost programa sta jasni, saj je program širokim skupinam starejše populacije omogočil, da prvič potujejo, spoznavajo druga mesta in kraje, širijo svoje družbene odnose, izboljšajo telesno kondicijo (Evropski ekonomsko-socialni odbor, 2006).

Holiday Participation Centre (Steunpunt Vakantieparticipatie), Flandrija, Belgija

Center za udeležbo na počitnicah je storitev, ki jo je maja 2001 ustanovil Turizem Flandrija in je zelo hitro doživel rast in razvoj. Center za udeležbo na počitnicah omogoča dostop počitnic vsem – posebej tistim z nizkimi dohodki. Namenjen je posameznikom in družinam, ki zaradi svoje revščine niso zmožni potovati. To ciljno skupino center doseže prek organizacij socialnih članov. Glavna motivacija za ravijanje tovrstnih programov je mnenje, da enodnevni izleti ali

počitnice ljudem omogočajo, da odkrijejo pozitivne občutke. Ljudje prekinejo vsakdanje aktivnosti in obveznosti ter preživijo kakovosten čas s svojo družino, kar družine lahko tudi okrepi in napolni z pozitivno energijo (McCabe, Minnaert in Diekmann, 2012).

Drugačna, a hkrati zelo zanimiva in omembe vredna je tudi skupna pobuda treh organizacij, in sicer organizacije iz Velike Britanije (Družinske počitniške zveze), organizacije iz Belgije (Toerisme Vlaanderen) in organizacije iz Francije (Vacances Ouvertes). Dejavnosti socialnega turizma lahko najdemo tudi v drugih evropskih državah, med njimi so aktivne Portugalska, Poljska in Madžarska, kjer imajo sindikati pomembno vlogo, pa tudi Italija, kjer program sponzorirajo potrošniške zadruge. Ugotoviti je torej mogoče, da se raznolikost pobud, število uporabnikov in raznolikost povečujejo po vsej Evropi (Evropski ekonomsko-socialni odbor, 2006).

2.5 DUŠEVNO ZDRAVJE

Duševno zdravje je neločljiv del celostnega zdravja posameznika in je tudi vir blaginje. Je mnogo več kot le odsotnost duševne bolezni. V zadnjih letih se je uveljavil koncept pozitivnega duševnega zdravja, ki ga sestavljajo elementi, kot so posameznikovo notranje psihično stanje, sreča, zadovoljstvo, samospoštovanje, njegovi odnosi z drugimi, njegovo vsakodnevno delovanje ter sposobnost, da obvladuje svoje življenje in se uspešno sooča z izzivi ter problemi in doprinaša k skupnosti, v kateri živi. Posameznik ima tekom svojega življenja lahko težave na enem ali na več področjih duševnega zdravja. Kadar težave pomembno ovirajo njegovo vsakodnevno delovanje, govorimo o duševnih motnjah. Med najpogostejšimi duševnimi motnjami sodobnega časa so stresne motnje, tesnobnost in depresija (Nacionalni Inštitut za javno zdravje RS, 2014).

Duševno zdravje človeku ni dano samo po sebi, temveč se krepi ali slabša v stalni soodvisnosti s človekovim telesnim zdravjem in ožjim ter širšim družbenim, socialnim in naravnim okoljem. Negativni stres se v zadnjih desetletjih omenja kot eden ključnih vzrokov za slabšanje zdravstvenega stanja sodobnega prebivalstva. Kronične stresne obremenitve povečujejo tveganje za množico bolezni in motenj.

Nacionalni inštitut za javno zdravje RS (2014) piše o tem, kako imajo lahko obremenjujoči dogodki iz otroštva, kot so ločitve, revščina, smrt starša, različne zlorabe, zanemarjanje in nasilje, dolgoročne posledice v odraslosti in pomembno učinkujejo na zdravstvene kazalnike odraslih, na njihovo izobrazbo, na socialno-ekonomski položaj in življenjski slog. Ne le da so

duševne motnje zelo pogoste, ampak tudi močno okrnijo kakovost življenja in človekovo delovanje v socialnih stikih.

Sodobno življenje označujejo hitro spreminjajoče se okoliščine, ki zahtevajo tudi naglo prilagajanje posameznika in družbe kot celote. Pričakovanja do posameznika so velika in raznolika, včasih so tudi nejasna. Za mnoge so sodobne zahteve prehude, potiskajo jih v nezadovoljstvo, negativni stres in druge težave telesnega in duševnega zdravja ter v vedno pogostejše iskanje pomoči (Konec Juričič, Lekić, 2009, v: Konec Juričič in Lekić, 2013).

Pogosto slišimo, kako je izjemno stresno okolje eden od ključnih elementov, ki lahko pomembno poslabšajo duševno zdravje in pospešijo razvoj različnih duševnih težav. Sodobno prebivalstvo pogosto doživlja negativni stres. Temu tudi pogosto sledi scenarij, ki vsebuje ustaljene družbene navade, ki se kažejo v prekomerni uporabi alkohola in tobaka, nenadzorovani uporabi zdravil, rabi pomirjeval, nezdravem prehranjevanju. Ta tvegana vedenja še dodatno poslabšujejo počutje ter se tako človek lahko znajde v začaranem krogu.

Duševno zdravje torej ni tako pogosto, duševne motnje pa ne tako redke, kot si marsikdo predstavlja. Duševne motnje vse bolj zaznavamo tudi kot družbeno breme, med drugim v ekonomskem pogledu, saj je prevalenca duševnih motenj med vsemi boleznimi v najbolj strmem porastu (Marušič, Temnik, 2009, v: Konec Juričič in Lekić, 2013).

V Resoluciji o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018−2028 (ReNPDZ18–28) je navedeno izrazito povečanje težav duševnega zdravja in nekaterih duševnih motenj. Med dejavnike tveganja za duševne težave in motnje poleg individualnih dejavnikov (kot so spol, starost, dednost, osebnostne značilnosti in življenjski slog) spadajo tudi dejavniki okolja. Med njimi so pomembni tudi današnji hiter način življenja, velika pričakovanja do posameznika, naraščajoče socialno-ekonomske neenakosti in prikrajšanosti ter osamljenost starejših in onemoglih oseb. Pomemben dejavnik, ki negativno vpliva na trenutno stanje na področju duševnega zdravja, je tudi stigma, ki je večinoma posledica nezadostnega poznavanja ozadja duševnih bolezni. Stigma izrazito zaviralno vpliva na iskanje pomoči (Državni zbor Republike Slovenije, 2018).

2.6 POVEZAVA REVŠČINE IN DUŠEVNIH OVIRANOSTI

Duševne motnje spadajo med deset poglavitnih vzrokov oviranosti v svetu s hudimi družbenimi in gospodarskimi posledicami za posameznike, družine in skupnosti. Strokovnjaki so dokazali, da revščina povečuje tveganje za duševne motnje, velja pa tudi, da posledice duševnih bolezni

močno obremenjujejo družbene vire in gospodarske, izobraževalne, socialne, zdravstvene, kazenske in sodne sisteme držav. Slabo duševno zdravje tako pomeni izgubo najmanj 3–4 % bruto domačega proizvoda, po nekaterih ocenah pa je ta delež še večji. Tako Svetovna zdravstvena organizacija kot Evropska unija in posamezne države namenjajo promociji in varovanju duševnega zdravja vedno več pozornosti in sredstev (Državni zbor Republike Slovenije, 2018).

2.7 STIGMA DUŠEVNE MOTNJE

Ljudje s težavami v duševnem zdravju trpijo na dva načina. Po eni strani se spopadajo s simptomi in motnjami, ki so posledica bolezni, po drugi strani pa trpijo zaradi stereotipov in predsodkov, ki so posledica napačnih predstav o duševnih motnjah. Zaradi obojega ljudje z duševno oviro pogosto živijo z manj možnostmi za kakovostno življenje, ki bi vključevalo dobro delovno mesto, nastanitev, zadovoljivo zdravstveno oskrbo in splošno vključenost v skupnost.

Stigma, diskriminacija in kršenje človekovih pravic poškodujejo duševno zdravje prizadetih dodatno v veliki meri. Poleg tega smo še vedno priča splošnemu predsodku, da so duševne motnje neozdravljive, in dejstvu, da se to zmotno prepričanje pojavlja tudi med strokovnjaki in bodočimi strokovnjaki ter se celo posreduje v učnih gradivih (Švab, 2015).

Pomembni so zgodovinski diskurz, obravnava in doživljanje duševne motnje ob današnjem pojmovanju le-tega. Dejstvo je, da ljudje še vedno bolj ali manj prikrito diskriminirajo ljudi s težavami v duševnem zdravju, a je ob zadevanju, da za duševno motnjo zboli vsak, naš pogled malo manj izključujoč in diskriminatoren. Dolga leta so ljudje na duševno motnjo gledali predvsem kot na bolezen. Ljudje s težavami v duševnem zdravju so bili obravnavani kot manjvredni, nori in nevredni normalnega življenja ter umaknjeni iz skupnosti v različne oblike institucionalnega varstva.

Kot ugotavlja Škerjanc (2006), globoko vsajeni predsodki ustvarjajo družbeni kontekst, v katerem je tisočim odvzeta pravica do odločanja o lastni življenjski poti, poklicu in osebnem stilu življenja. Sodobne družbe se vse bolj nagibajo k odpravljanju vseh oblik zdravstvene in socialnovarstvene institucionalne obravnave uporabnikov (Rafaelič, Žerjav in Flaker, 2012). Danes je na vseh področjih zadovoljevanja potreb posameznika velik poudarek na individualizaciji storitev in vzpostavljanju možnosti, ki bi posameznikom čim dlje omogočale življenje v domačem okolju, v skupnosti (Kobal Straus in Vidmar, 2011).

2.8 DEINSTITUCIONALIZACIJA

Tradicionalna obravnava oseb z manjšimi duševnimi zmožnostmi je do druge polovice 20. stoletja potekala v okviru posebnih institucij. To so bile večinoma psihiatrične bolnišnice oziroma ustanove, kjer je bila osebam z manjšimi duševnimi zmožnostmi odvzeta svoboda gibanja. Te osebe so bile mnogokrat podvržene metodam zdravljenja, ki jih v modernem svetu danes obravnavamo kot mučenje ali nečloveško ravnanje (Ažman in Švab, 2015).

Izboljševanje položaja ljudi s težavami v duševnem zdravju se je začelo s procesom deinstitucionalizacije v osemdesetih letih 20. stoletja. Razpustitev psihiatričnih bolnišnic v Italiji služi kot model tudi drugim antipsihiatričnim gibanjem v zahodnih evropskih državah. Val antipsihiatričnega gibanja je okoli leta 1990 dosegel tudi Slovenijo (Grabrijan, 2006).

Cilji in tarče deinstitucionalizacije so se jasno oblikovali v osemdesetih letih na taborih v Hrastovcu in z delovanjem Odbora za družbeno zaščito norosti, ki se je zavzemal za odpravo totalnih ustanov in izgradnjo mreže skupnostnih služb, ki naj bi jih nadomestila. Prvi zagon skupnostnih služb – stanovanjskih skupin, dnevnih centrov in klubov, skupin in združenj uporabnikov in svojcev, pa tudi individualnega načrtovanja in neposrednega financiranja – se je začel v devetdesetih letih, ko so se uveljavile nekatere metodične in organizacijske novosti (Flaker 2012).

Deinstitucionalizacija pomeni zapiranje totalnih ustanov in odpiranje služb v skupnosti, ki so blizu ljudem in odgovarjajo na njihove potrebe (Willer in Itagliata, 1984, v: Rafaelič, Ficko in Flaker, 2017). Gre tudi za spremembo odnosov med strokovnjaki in uporabniki, za prevzemanje novih družbenih vlog in vključevanje uporabnikov, za premik moči od strokovnjakov in institucij k uporabniku, pa tudi za spremembo epistemologije razumevanja dolgotrajnih stisk (Rafaelič, Ficko in Flaker, 2017). Gre za visoko etičen in moralen proces, ki zahteva neprestano prevpraševanje in spreminjanje razmerij moči med strokovnjaki in uporabniki (Rafaelič, 2015).

Ramovš (2015) poudarja, da je nevarnost institutucionaliziranosti – ustanov za dolgotrajno oskrbo – mogoče zmanjšati s tem, da se vzpostavi čim celovitejša mreža cele vrste sodobnih oskrbovalnih programov v krajevni skupnosti, prav tako je smiselno, da se uvede sodobni sistem javnega sofinanciranja dolgotrajne oskrbe, ki izhaja iz načela sofinanciranja uporabnika oziroma upravičenca do storitev, ne izvajalca, in da ima oskrbovalni sistem učinkovite in zakonsko utemeljene mehanizme preverjanja vstopnih pogojev za izvajanje teh storitev, razvoj kakovosti izvajanja in kontrolo nad izvajanjem.

V zadnjem desetletju imajo v Sloveniji ljudje z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju več možnosti izbire načina življenja. Na področju socialnega varstva se lahko vključujejo v javne zavode in v skupnostne oblike bivanja v nevladnih organizacijah. Tako imajo priložnost prevzeti več odgovornosti za samostojnejše življenje, uveljavljanje pravic, vzdrževanje zdravja, opravljanje družbeno priznanih vlog in enakopravnega vključevanja kot člani in državljani v skupnosti (Smonker, 2007).

V zadnjih desetletjih se je pokroviteljski odnos začel spreminjati s pobudami, povezanimi z vključevanjem perspektive okrevanja v procese pomoči. Programi, ki naj bi bili namenjeni okrevanju, »normalizaciji« in krepitvi moči uporabnikov, so se v Sloveniji pojavili v socialnih, nevladnih in psihiatričnih službah (Švab, 2015). Pri vključitvi ljudi s težavami v duševnem zdravju v skupnost je predvsem pomembno krepiti njihovo moč. Pri konceptu perspektive moči gre za možnost ponovnega okrevanja uporabnika, ko se ponovno sooči z zahtevami življenja. Vključuje spoštovanje uporabnikovih izkušenj, življenjskega sloga, dostojanstva in kompetentnosti (Čačinovič Vogrinčič 2002). Perspektiva moči aktivira proces krepitve moči uporabnika v njem samem, tako da se nauči umestiti problem v kontekst vsakdanjega življenja in z njim živeti (Rode in sod. 2003, v: Smonker, 2007).

Na podlagi tovrstnega sodelujočega odnosa bo uporabnik obravnave v skupnosti imel vpliv na svoje življenje, sam bo lahko vplival na svoje odločitve in sam bo tudi odgovoren za kakovost svojega življenja, saj si vsak želi sam upravljati svoje življenje, samostojno sprejemati odločitve, podajati svoja mnenja. To je bistvo samostojnega življenja in to je življenje v pravem pomenu besede. Predvsem pa je to individualizem, tisto, kar nas dela tako posebne in unikatne (Kobal Straus in Vidmar, 2011).

2.9 NEVLADNE ORGANIZACIJE

Postopoma so svoj prostor na področju duševnega zdravja dobile tudi nevladne organizacije. Po eni strani gre za organiziranje in vodenje oblik obravnave, ki se odvijajo v skupnosti, ne pa v segregirani ustanovi (npr. stanovanjske skupine, družinska oskrba duševnih bolnikov), po drugi strani za vključevanje ljudi s psihičnimi težavami, ki so sicer marginalizirani ali stigmatizirani, v skupnost (v organizacije za preživljanje prostega časa) in za onemogočanje segregacije (pomoč pri psihosocialnih težavah otrokom v osnovnih šolah) ali dviganje kvalitete življenja (npr. letovanja, izleti, terapevtske kolonije in tabori), lahko pa gre tudi za animiranje širše ali ožje skupnosti za reševanje problemov in spreminjanje odnosa do motečih fenomenov (delo v novih soseskah za vzpostavljanje solidarnosti, delo Odbora za družbeno zaščito norosti,

vključevanje motečih in motenih otrok v taborniško organizacijo ipd.) (Flaker, 1993). Grarijan (2006) omenja, da se je na področju duševnega zdravja od leta 1992 razvilo osem različnih vrst programov, ki so vezani na strukturo programa in na različne metode dela z uporabniki v programih. Mednje sodijo:

• stanovanjske skupine (nastanitev + svetovanje + spremljanje uporabnika),

• dnevni centri (delovna terapija + svetovanje + strukturiranje in zapolnitev časa uporabnika),

• svetovalnice, pisarne za informiranje (svetovanje + spremljanje uporabnika),

• klubi, dnevni centri (strukturiranje in zapolnitev časa uporabnika + svetovanje),

• skupine za samopomoč (identifikacija),

• zagovorništvo (specializirano svetovanje),

• delo s svojci, klub svojcev, center za svojce (pomoč svojcem),

• telefonsko svetovanje (razgovor, svetovanje).

Vemo, da so danes na področju obravnave duševnih motenj prisotna dva nasprotujoča si modela, in sicer medicinski in socialni model. Tradicionalno prevladujoči medicinski model invalidnosti so z razvojem moderne psihiatrične obravnave začeli nadomeščati modeli, ki temeljijo na avtonomiji volje posameznikov z manjšimi zmožnostmi (Ažman in Švab, 2015). Dokler se v zdravstvu stigma somatskih bolezni (rak, epilepsija) zmanjšuje, se stigmatiziranost ljudi s hudimi in ponavljajočimi duševnimi motnjami ohranja (Strbad in Švab, 2005).

Sprememba življenjskega sloga uporabnika pripomore k ohranjanju njegovega zdravja. Gre za načine vzdrževanja duševne stabilnosti, redne obiske pri zdravniku, jemanje zdravil, prepoznavanje kriznih stanj in ukrepanje, skrb za urejen osebni videz. Uporabniki, ki so bili krajši čas vključeni v progam nevladne organizacije, so imeli več potreb po znanju o tem, kako ravnati ob stopnjevanju bolezni, zaznavanju glasov, ob prepoznavanju krize in reševanju problemov. Kot uspešno se je izkazalo seznanjanje uporabnikov in svojcev z zdravim načinom življenja, z oblikami razbremenjevanja stresa, spopadanja z nespečnostjo in izogibanju zdravju škodljivih ravnanj (Smonker, 2007).

2.10 KAKO V OBSTOJEČE STANJE VKLJUČITI SOCIALNI TURIZEM?

Turizem se vse pogosteje dojema kot nuja in ne več kot razkošje. Turizem postaja globalen pojav, ki vključuje širše množice prebivalstva. Ta pojav zlasti v zdravstvenih oblikah turizma postopoma presega okvire sekundarnih "luksuznih" potreb in postaja ena izmed eksistencialnih bioloških potreb sodobnega človeka. Obstaja prepričanje, da se s turističnimi izkušnjami lahko dosežeta hedonska in eudaimonska blaginja. Menim, da bi zdravje in dobro počutje prebivalstva morala nujno postati tudi pomembna političnia cilja, kar bi prineslo sprejemanje strategij, ki se osredotočajo na dobro počutje celotnega prebivalstva in na vključevanje vseh v turistične dejavnosti, saj te na individualni ravni prinašajo možnosti za rast in razvoj. Na individualni ravni turizem odpira vrata v zunanji svet. Ljudje lahko vidijo, izkusijo in vedo, kaj leži zunaj sveta, v katerem živijo. To še dodatno obogati njihovo znanje o ljudeh, običajih in tradicijah drugih krajev. Zaradi vseh navedenih koristi turizma je nujno potrebno v turistične dejavnosti vključiti tudi tiste, ki si udeležbe ne morejo privoščiti sami. Osebe s težavami v duševnem zdravju so pogosto invalidno upokojene in imajo posledično nižje dohodke, kar pomeni, da so pogosto socialno in ekonomsko marginalizirane. Tukaj imajo pomembno vlogo nevladne organizacije, ki pogosto organizirajo tabore za svoje uporabnike. Delovanje nevladnih in neprofitnih organizacij pa je v veliki meri odvisno od finančnih virov, kot so članarina članov in prispevki pridruženih članov, prihodki iz naslova nepridobitnih in pridobitnih dejavnosti društva, prostovoljni prispevki, donacije, darila, dediščine in volila, prispevki sponzorjev in donatorjev, prispevki iz naslova materialnih pravic, prihodki iz fundacij, proračunska in druga javna sredstva. Posledično pogosto nimajo možnosti večkrat letno organizirati sedemdnevnih izletov za uporabnike. To je samo eden izmed razlogov, zaradi katerih se zdi, da je potrebno, da tudi turistične agencije cenovno prilagodijo svoje storitve ljudem s težavami v duševnem zdravju. Prilagoditev ponudbe bi prav tako pomenila tudi socialno integracijo ljudi s težavami v duševnem zdravju v skupnost. Pri ljudeh, ki imajo težave v duševnem zdravju, bi to namreč spodbudilo občutek pripadnosti in občutek, da so cenjeni člani skupnosti.

Potrebno je, da se sprejemejo strategije na makro ravni, kar pomeni, da je potreben celovit medsektorski pristop, ki je osredotočen na vključevanje tistih, ki so doslej bili prikrajšani za udeležbo v turističnih aktivnostih. Ko govorimo o medsektorskem pristopu, imamo v mislih turizem in javno zdravstveno politiko. Prav tako menim, da zdravje prebivalstva ni izključno obveznost zdravstvenega sektorja. Organi za javno zdravje in turizem izvirajo iz različnih sektorjev in poslovnih kultur, imajo različna mnenja, govorijo v „različnih jezikih“ in imajo

lahko različna stališča glede opredelitve blaginje. Ne glede na navedene razlike lahko zdravstveni sektor in turizem skupaj ustvarita kakovostno politiko za vključevanje vseh v turistične dejavnosti.

3 FORMULACIJA PROBLEMA

V drugem, tretjem in četrtem letniku sem obvezno prakso znotraj dodiplomskega študija socialnega dela opravljala na društvu Altra – odbor za novosti v duševnem zdravju, kjer sem se prvič srečala z ljudmi s težavami v duševnem zdravju. Spoznala sem vse programe društva Altra, ki vključuje svetovalni center, zagovorništvo, dnevni center in stanovanjske skupine. Veliko časa sem preživela z uporabniki in zaposlenimi in bila aktivno vpeta v dogajanje (delavnice, izleti, zabave). Največ izkušenj sem dobila v stanovanjskih skupinah in v dnevnem centru, poleg tega pa sem kot prostovoljka udeležila tudi sedemdnevnega tabora v Bohinjski Bistrici. Moja naloga na taboru je bila koordinacija enega izmed štirih apartmajev. V vsakem apartmaju je bilo pet ljudi; skupaj z uporabniki sem organizirala čiščenje, kuhanje in podobne obveznosti. Prav tako sem v sodelovanju s socijalno delavko vsak večer organizirala delavnico ki naj bi bila podobna skupini za samopomoč, ki se izvaja na Altri vsak ponedeljek. V času tabora sem oblikovala tudi idejo, povezano s temo diplomskega dela. Na Altri zaposleni že dvajset let organizirajo izlete za uporabnike. Organizirajo enotedenske poletne in zimske tabore ter enodnevne izlete. Pobuda je bila spoznati, kaj tovrstni izleti sploh prinašajo uporabnikom Altre. Zanimalo me je, ali izleti vplivajo na kakovost njihovega življenja, ali vplivajo na njihovo fizično in psihično počutje, ali vplivajo na njihovo socialno omrežje in ali mogoče vplivajo tudi na njihove organizacijske ali delovne sposobnosti. Zanimalo me je tudi, v kolikšni meri so upoštevane njihove želje glede lokacije in dejavnosti, v kolikšni meri so vključeni v sam projekt organizacije tabora ter kaj jim to prinaša.

4 METODOLOGIJA

4.1 VRSTA RAZISKAVE

Izvedla sem kvalitativno raziskavo, saj bodo vrednosti spremenljivk navedene z besedami. »Kvalitativna raziskava je raziskava, pri kateri sestavljajo osnovno izkustveno gradivo, zbrano v raziskovalnem procesu, besedni opisi ali pripovedi, in v kateri je to gradivo tudi obdelano in analizirano na beseden način brez uporabe merskih postopkov, ki dajo števila, in brez operacij nad števili« (Mesec, 2017/2018:11). Raziskava bo eksplorativna ali poizvedovalna in empirična.

Glavne teme, ki me zanimajo so:

- pobuda za udeležbo,
- zadovoljstvo z aktivnostmi oz. dejavnostmi,
- pozitivni ali negativni vplivi tabora (na fizično in psihično zdravje, delovne sposobnosti in socialno omrežje),
- zadovoljstvo z lokacijo,
- finančna ugodnost.

4.2 MERSKI INSTRUMENT IN VIRI PODATKOV

Za izbrano vrsto raziskave sem uporabila vprašalnik. Vprašalnik je sestavljen iz osnovnih tematik (pobuda za udeležbo, zadovoljstvo z aktivnostmi oz. dejavnostmi, pozitivni ali negativni vplivi tabora, zadovoljstvo z lokacijo in finančna ugodnost), ki so predstavljali nit raziskave. Vprašalnik je odprtega tipa, med pogovorom sem lahko postavljala tudi morebitna podvprašanja.

4.3 OPREDELITEV ENOT RAZISKOVANJA – POPULACIJA

Vzorec raziskave predstavljajo uporabniki društva Altra, ki so se v januarju udeležili tabora v Bohinjski Bistrici. Ker sem se tudi sama udeležila tabora, sem v času večerne delavnice predstavila temo svoje diplomske naloge in vprašala, kdo od udeležencev bi bil pripravljen sodelovati v moji raziskavi. Šest udeležencev tabora je bilo pripravljeno sodelovati.

4.4 NAČRT ZBIRANJA PODATKOV OZIROMA EMPIRIČNEGA GRADIVA

Večino intervjujev sem zaradi izrednih razmer morala opravljati po telefonu. S tistimi, ki niso bili pripravljeni intervjuja opravljati po telefonu, sem srečanje opravila v živo v juliju 2020. Intervjuje sem opravila po dogovoru z uporabniki in organizatorjem. Z vsako osebo sem opravila intervju individualno, kar je zahtevalo precej časa. Intervjuje sem snemala, da bi lahko obdelala gradivo; vsi uporabniki so bili pripravljeni sodelovati na tak način.

4.5 NAČRT OBDELAVE PODATKOV

Najprej sem podatke s pomočjo posnetkov zapisala in jih obdelala po metodi kvalitativne analize. Intervjuje sem prepisala in uredila v Wordovem dokumentu. Ko so bili intervjuji urejeni, sem določila enote kodiranja. Sledilo je še odprto kodiranje in osno ter odnosno kodiranje.

4.6 REZULTATI RAZISKAVE

4.6.1 Pobuda za udeležbo

Na začetku me je zanimalo, koliko časa se uporabniki že udeležujejo taborov. Čas trajanja udeležbe se namreč razlikuje od posameznika do posameznika. Nekateri so se tabora letos udeležili prvič, nekateri pa se taborov redno udeležujejo že več kot deset let.

- »Na zimskem taboru sem zdaj bil prvič, na poletnem pa sem bil že trikrat.« (A1)
- »Dolgo časa. Zdi se mi, da že skoraj dvajset let […]« (B1)
- »[…] oziroma, začel sem 2005 leta, torej petnajst let.« (B2)
- »Če se ne motim, hodim že enih osem let približno. Dejva reč, da je osem.« (C1)
- »Tabora sem se letos prvič udeležila.« (D1)
- »Recimo, da sem prvič šla približno šestnajst let nazaj.« (E1)
- »Taborov se udeležujem od leta 2008, se pravi enajst let.« (F1)

Na vprašanje, kaj je bila pobuda za udeležbo na taborih, so mi udeleženci navajali podobne razloge, in sicer predvsem željo po druženju, izboljšanju zdravja in psihofizičnega počutja, željo po spremembi, po novih izkušnjah, po preživetju v naravi in po aktivnosti.

- »Predvsem druženje, pa tudi hoja. « (A2)
- »V glavnem tudi želja po preživetju v naravi […] po kopanju […] ko preživljam čas v naravi, se tudi psihično počutim veliko boljše, tudi zato.« (A3)
- »Glavna pobuda je bila želja po izboljševanju zdravja, pa tudi želja po druženju.« (C5)
- »Glavni razlog je predvsem preživeti kakovostno prosti čas.« (D2)
- »[…] z željo, da se socializiram.« (F5)
- »Razlogi so bili predvsem z željo, da se mi bolezen, paranoidna shizofrenija, izboljša […]« (F4) »Pa tudi želja po novih izkušnjah, po dinamičnosti in razgibanosti.« (E5)
- »Glavni razlog je predvsem preživeti kakovostno prosti čas.« (D2)

Nekaterim je bila pobuda preživeti čas z osebami, ki imajo enake ali podobne probleme kot oni sami, ter sodelovanje v skupinah za samopomoč. Velikokrat so mi uporabniki med pogovorom omenili, kako jim v splošnem veliko pomenijo pogovori o problemih ali težavah, ki jih imajo.

- »Veliko mi pomeni druženje z osebami, ki imajo podobne prebleme kot jaz.« (D3)
- »[…] pa tudi skupine za samopomoč.« (D5)
- »Pobuda je bila predvsem želja po spremembi okolja, po druženju. Želela sem preživljati čas z ljudmi, ki jim zaupam in, ki imajo podobne probleme kot jaz.« (E3)
- »Pobuda je bila tudi ta, da se pogovorim z ostalimi o problemih, ki jih imamo, čutil sem potrebo po nasvetu.« (F6)

4.6.2 Zadovoljstvo z aktivnostmi oz. dejavnostmi

Aktivnosti oziroma dejavnosti na zimskem taboru niso bile obvezne. Vsak posameznik je imel možnost, da si sam izbere aktivnosti, ki se jih bo udeležil. Vsak dan je bil organiziran daljši sprehod, zvečer pa skupina za samopomoč in družabne igre. Prav tako je vsak posameznik dobil dve vstopnici za bazen. Vsak dan smo imeli skupno kosilo v restavraciji. Vsi so izrazili splošno zadovoljstvo z aktivnostmi.

- »Aktivnosti so v redu.« (A4)
- »Nasplošno sem zelo zadovoljen.« (B5)
- »Če bi lahko podal eno oceno, bi to bila ocena devet.« (C6)
- »Ne bi moglo biti boljše.« (E6)
- »Z dejavnostmi sem zadovoljen. « (F7)

Menijo, da je program raznolik in dobro organiziran, da imajo na voljo vse, kar potrebujejo, da ima vsak možnost izbrati tisto, kar mu najbolj ustreza.

- »Program je raznolik, kar mi je všeč, ker si vsak najde nekaj zase.« (A5)
- »Lahko si sami izberemo, kaj bomo počeli. Imamo dovolj časa zase.« (B7)
- »[…] v bistvu so mi vse dejavnosti všeč, vsega imamo na voljo.« (B9)
- »Imamo veliko različnih aktivnosti na voljo. Zdi se mi super poskrbljeno. Nasplošno mi je vse všeč.« (C8)
- »Vse imamo na voljo.« (B12)
- »M. je res odlično poskrbel, da vsak najde nekaj za sebe.« (C14)
- »Ni pritiska, imamo na voljo več stvari. Vsak si zbere, kaj želi.« (D7)
- »Organizacija dejavnosti je dobra.« (C7)
- »Vse je zajeto. Vsak najde nekaj za sebe. Vsega imamo in vse je prilagojeno. Kopamo se, sprehajamo, družimo […] res bi pohvalila M., kako se vsako leto potrudi in prilagodi celoten program.« (E7)
- »Sem zelo zadovoljna, ker so prilagojene ljudem, da lahko zmoremo.« (D6)

Eden izmed uporabnikov je povedal, da je celoten program postal rutinski, ker vsako leto imajo na voljo iste dejavnosti: »Nekako je postalo rutinsko, ker je vsako leto zelo podobno in sem se navadil in sem vedel, kaj lahko pričakujem.« (F8)

Najbolj pomembne aktivnosti oziroma dejavnosti

Na vprašanje, katero dejavnost bi zbrali kot najbolj pomembno, so najpogosteje izpostavili tako skupinske kot tudi individualne pogovore in skupine za samopomoč. Navajali so, kako jim pogovori veliko pomenijo.

- »Posebej skupina za samopomoč […]« (B6)
- »Meni pogovori pomenijo največ […]« (C10)
- »Na prvem mestu so mi pogovori, tako individualni kot tudi skupinski […]« (C15)
- »Nasplošno mi se zdi najbolj pomembno, da se vsi skupaj podružimo, pogovarjamo.« (C18)
- »Če nekdo ima kakšne težave ali se slabo počuti, je najbolj pomembno, da se ima s kom pogovoriti. M. je zato vedno tukaj na voljo.« (C19)
- »Bi poudarila pogovore! Tako individualne tako tudi skupinske. « (E6)

- »Pogovor neopisljivo veliko pomeni nekomu, ki ima težave. Skupinski pogovori me motivirajo za naprej.« (E7)

Na drugem mestu je večini najbolj pomembna fizična aktivnost – sprehodi, plavanje in podobno.

- »Jaz recimo najrajši grem na sprehod in na plavanje.« (A6)
- »Meni osebno sta na prvem mestu hoja in plavanje.« (A8)
- »Ful pomembni so mi pa tudi skupinski sprehodi.« (C21)
- »Ja, pogovori in skupinski sprehodi so mi najbolj pomembni.« (C22)
- »Meni osebno skupinski sprehodi pomenijo največ.« (D8)
- »Najboljše mi je pohodništvo in kopanje.« (D9)
- »Izstopa hoja.« (D11)
- »Bi še omenila skupinske sprehode in izlete.« (E8)
- »Najbolj pomembno se mi zdi, da imamo prosti čas. Vse, kar delaš, delaš spontano in na lastno željo. To mi je najbolj pomembno […] da ni pritiska, da se nekaj mora. « (E5)

Predlog dodatnih vsebin

Vprašala sem jih, kakšne aktivnosti oziroma dejavnosti bi programu še dodali, če bi lahko. Nekateri so povedali, da bi dodali še več fizičnih aktivnosti, kot so telovadba, več sprehodov, kolesarjenje in podobno.

- »Dodal bi še jutranjo telovadbo.« (A9)
- »Mogoče še več skupinskih sprehodov.« (B13)
- »Morda več kolesarskih izletov.« (F12)
- »Ena izmed udeleženk je predložila več vaj iz čuječnosti in sprostitvenih tehnik. Ob večerih bi rada imela več vaj iz čuječnosti, sprostitvenih tehnik« (D12)

Nekateri menijo, da je je vse zajeto ter ne bi predlagali ničesar drugega.

- »Ničesar ne bi dodal. Meni se zdi, da imamo vsega dovolj.« (C23)
- »Ne manjka popolnoma nič. Ničesar več ne bi dodala, res. Vse pomembno že imamo.« (E13)

Vključenost v organizacijo

V socialnem delu pogosto poudarjamo pomen dela, ki je povezano s krepitvijo moči posameznika. Smonker (2007) navaja, da gre za praktičen pristop, ki temelji na odkrivanju, olepšanju, raziskovanju in izkoriščenju moči in virov človeka, ki mu pomagajo, da doseže svoje cilje, uresniči sanje in razbije okove ovir in nesreče. Moč v ljudeh povezuje z viri, željami, modrostjo, znanjem in zdravorazumskim razmišljanjem socialnega delavca, uporabnika in drugih vpletenih.

Menim, da je aktivna vključenost udeležencev v organizacijo tabora nujno potrebna, da bi se lahko učili novih spretnosti in veščin ter dobili občutek, da so cenjeni in odgovorni člani skupnosti. Kot sem pričakovala, so vsi odgovorili, da so aktivno vključeni v organizacijo, in sicer večinoma v čiščenje in kuhanje.

- »Ja, na poletnem imamo kuhinjo in se dogovorimo, kdo bo kuhal kateri dan.« (A11)
- »Na taboru čistim vmes oziroma vsak čisti en dan.« (A14)
- »Zmenimo se tudi, kdo bo kateri dan pripravil zajtrk.« (A15)
- »Pogosto skuham kavo ali čaj.« (A16)
- »Ja, vsak dan počistimo naš apartma. Vsak čisti en dan.« (B14)
- »Vsak čisti apartma en dan v tednu.« (C26)
- »Vključena sem v čiščenje.« (D23)
- »Jaz pa večinoma zjutraj skuham čaj ali kavo.« (D24)
- »Vsak dan se čisti apartma. Vsak čisti en dan.« (E17)
- »Včasih pa pripravim zajtrk ali skuham kavo ali čaj.« (C28)

Nekateri od udeležencev so sodelovali tudi pri prevozu na tabor

- »Jaz sicer peljem na tabor vsako leto. Pomagam pri kovčkih. Peljem hrano.« (A13)
- »Jaz sicer nimam vozniške, ampak nekateri peljejo na tabor.« (B15)
- »Jaz imam lastni avto tako, da tudi peljem na tabor.« (E19)
- »Prav tako sem bil voznik.« (F19)
- »Pa tudi peljala sem na tabor.« (D25)

Čeprav so udeleženci aktivno vključeni v organizacijo tabora, nekateri menijo, da še vedno premalo sodelujejo.

- »Jaz menim, da premalo. Lahko bi še več.« (A12)

- »Menim, da se da še več.« (C24)
- »Pomembno je, da se vsi čim več vključimo. M. ima veliko dela na taboru, mora koordinirati vse in zato menim, da je potrebno, da se vsi čim bolj vključimo in mu pomagamo.« (A17)
- »Zdaj pa sem vključen več, vendar še vedno minimalno.« (C25)
- »V samo organizacijo pred taborom nisem preveč vključen, saj je M. že v to vpeljan in večino stvari organizira sam.« (C27)

Eden izmed uporabnikov je imel več odgovornosti kot ostali, saj je deloval kot pomočnik vodje tabora. Tako je tudi nakupoval hrano, vodil skupino za samopomoč in koordiniral enega izmed apartmajev.

- »Ja, zadnji dve leti sem bil vključen v organizacijo kot pomoč vodji tabora.« (F15)
- »To je vsebovalo tudi nakupe hrane pred samim taborom.« (F16)
- »Na taborih sem večkrat vodil skupino za samopomoč, kar mi je bil kar velik izziv in včasih tudi breme.« (F17)
- »Na samem taboru, zimskem, sem skrbel za red in čistočo v svojem nadstropju. Koordiniral sem nadstropje, kjer je bilo osem ljudi.« (F18)
- »Tisto, kar mi se zdi ful pomembno, je tudi to, da organizator upošteva mnenje in želje uporabnikov. M. veliko upošteva naše želje. Vsakič po taboru izponjujemo anketo, kjer lahko podamo svoje mnenje pa tudi želje za naprej […] po tem vprašanju smo vključeni, ja.« (E21)

4.6.3 Vpliv taborov

Dobrobit udeležbe

V splošnem me je zanimalo, kaj udeležba na taboru sploh prinaša uporabnikom in kaj so za njih največje koristi udeležbe. Skoraj vsi sogovorniki so omenili pozitivne izkušnje. Omenili so, kako s tabora odnesejo veliko novih izkušenj.

- »Odnesem pa veliko pozitivnih izkušenj.« (A19)
- »Po taboru sem vedno bogatejši za nove izkušnje.« (A21)
- »Odnesem nove izkušnje.« (B21)
- »Odnesem pa tudi nove izkušnje. Recimo – na poletnem taboru sem se prvič peljal v kanuju, na zimskem pa smučal.« (C36)

- »Prinese mi nove izkušnje.« (D29)
- »Odnesem ogromno pozitivnih izkušenj in volje za naprej.« (E22)

Nekateri so omenili, da jim veliko pomeni to, da se na taboru družijo, pogovarjajo in si med seboj svetujemo.

- »Veliko se pogovarjamo o problemih in svetujemo drugim.« (A20)
- »Meni je najbolj pomembno, da se podružim z ostalimi in da ohranjamo stike.« (A18)

Tisto, kar mi se zdi bistveno, je pozitiven vpliv udeležbe na psihično in fizično počutje udeležencev. Vsi moji sogovorniki so omenili, kako so z udeležbo naredili veliko za svoje psihično in fizično počutje.

- »Po taboru pa se počutim tudi psihično in fizično veliko boljše.« (A22)
- »Po taboru lažje tudi funkcioniram v mestu, veš.« (B19)
- »Po taboru sem bolj zadovoljen nasplošno s svojim življenjem.« (C35)
- »V bistvu, marsikaj! Veliko naredim za svoje fizično in psihično zdravje.« (C30)
- »Po taboru se, vsaj meni, življenje bistveno izboljša.« (E23)
- »Prinaša mi zdravljenje socialne fobije, sproščenost v odnosih tudi po taboru.« (F20)
- »Ko sem spoznala toliko ljudi s podobnimi težavami, kot so moje, sem lažje sprejela svojo travmo.« (E26)
- »Tabor pozitivno vpliva na vsa področja v mojem življenju.« (A46)
- »Po sprehodu se počutim boljše tako psihično kot tudi fizično.« (C43)
- »Tabor je bil odlična priložnost, da naredim nekaj zase in za svoje psihično in fizično počutje.« (D33)

Vpliv taborov na socialno mrežo

V času svoje prakse sem med pogovori z uporabniki opazila, da imajo ljudje s težavami v duševnem zdravju pogosto bolj šibko socialno mrežo. Sklepam, da je razlo za to tudi dejstvo, da so v splošnem prikrajšani za sodelovanje v družbenem življenju, kot je npr. plačano delo, kar posledično lahko spet vpliva tudi na zdravje posameznika. Znano je dejstvo, da socialna izolacija ali pomanjkanje tesnih socialnih vezi predstavljata tveganje za zdravje ljudi. Moji sogovorniki so omenili druženje kot enega izmed glavnih pobud za udeležbo na taborih, zanimalo pa me je tudi, ali je udeležba na taboru razširila njihovo socialno mrežo. Na vprašanje, kako je udeležba na taboru vplivala na njihovo socialno mrežo, so vsi odgovorili, da se je njihova socialna mreža po taboru razširila.

- »Tudi na socialno mrežo vpliva pozitivno.« (A37)
- »Našel sem veliko prijateljev.« (A42)
- »Spoznam nove ljudi s podobnimi problemi. Pa tudi kakšen koristen nasvet.« (B22)
- »Ja, tabor sigurno okrepi mojo socialno mrežo.« (B23)
- »Spoznal sem ljudi, s katerimi se družim tudi po taboru.« (C38)
- »Z vsakim taborom se krepi in širi moja socialna mreža.« (D37)
- »Spoznala sem veliko ljudi.« (D38)
- »Sem spoznala veliko čudovitih ljudi in zgodb.« (D28)
- »Super! Spoznala sem veliko prijetnih ljudi.« (E25)
- »Na začetku, pri prvih taborih, mi je pomenilo širitev socialne mreže.« (F28)
- »Seveda! Večino jih spoznal že v dnevnem centru, vendar se na taboru vedno še bolj povežemo, saj sedem dni živimo skupaj.« (A41)
- »Spoznal sem unikatne osebe z različnimi življenjskimi zgodbami.« (C39)

Udeležencem veliko pomeni to, da imajo na taboru priložnost čas preživljati z osebami, ki imajo podobne težave kot oni, kar pomeni, da si lahko zaupajo in delijo nasvete ter se medsebojno motivirajo.

- »Na taboru sem med ljudmi, ki jim zaupam, se lahko z njimi pogovorim o svojih težavah. To mi je najbolj pomembno.« (A38)
- »Na taboru se vsi bolj povežemo, ko se pogovarjamo, delimo izkušnje in nasvete.« (B24)
- »Ko sem v slabi koži, me vedno z razumevanjem in spodbujanjem vrnejo na pravo pot, čeprav se zdi, da sem včasih v brezupnem položaju.« (A43)
- »Dobila sem veliko podpore in nasvetov. Spoznala sem osebe, ki so me motivirale naprej.« (E27)

Eden izmed udeležencev je omenil, kako je prej bil introverten, a se je to po taboru spremenilo; na taboru ima priložnost krepiti svoje socialne veščine.

- »Vedno sem bil bolj tih in introverten, ampak se je to po taborih spremenilo. Posebej zadnjih nekaj let. Zdaj lažje navežem stike. Na taboru krepim svoje socialne veščine.« (C37)

Vpliv taborov na delovne sposobnosti

Ker so v času tabora udeleženci aktivno vključeni v različna opravila, kot so čiščenje in pripravljanje zajtrka, me je zanimalo, ali to vpliva na njihove delovne sposobnosti. Nekateri izmed udeležencev so opazili, kako tabor pozitivno vpliva na njihove delovne sposobnosti in po taboru zmorejo več.

- »Dolgoročno vpliva pozitivno.« (A44)
- »Ja, sigurno. Krepi me, da doma naredim več.« (E41)
- »To zelo dobro vpliva, sploh v zadnjem obdobju, ko sem v pomoč vodji tabora.« (F24)
- »Doma je vedno nekaj za opraviti in po taboru zmorem več! Tabor me spodbuja k večji aktivnosti in k delu. Lažje realiziram določene stvari doma in v zasebnem življenju.« (E40)
- »Pridobil sem tudi delovne sposobnosti in fizično kondicijo.« (F26)
- »Prah brišem, kuham si sam, perem sam. Bolj samostojno živim po taboru.« (B31)
- »Pripomore in krepi mojo samoorganizacijo tudi za naprej. Doma pomagam mami pri hišnih opravilih.«
- »Krepi seveda tudi organizacijske sposobnosti, saj moramo na taboru sodelovati z ostalimi in se organizirati, kako si bomo razdelili opravila.« (C45)

Eden izmed udeležencev je opazil, da se po taboru izboljšajo njegove organizacijske pa tudi delovne sposobnosti.

- »Po taboru se bolj držim določenega reda oz. dogovorov – pospravljanje, pripravljanje zajtrka tudi za druge, da točno pridem na kosilo.« (F21)

Trije sogovornikov so omenili, da jih udeležba na taboru napolni z energijo in zato doma počnejo več stvari.

- »Tudi doma počnem več stvari, ker imam več energije in sem bolj pozitiven.« (A45)
- »Ko se jaz po taboru vrnem v stanovanjsko skupino, imam več energije za naprej.« (B30)

Ena udeleženka je omenila, da tabor ne izboljša njeinih delovnih sposobnosti, ker je navajena vse opravljati sama.

- »Menim, da tabor ne izboljša moje delovne sposobnosti, saj sem navajena opravljati vsa opravila sama.« (D26)

Eden izmed udeležencev je opazil, da je bolj samozavesten pri delu z ljudmi.

- »Tako sem dobil več samozavesti pri delu z ljudmi.« (F25)

Vpliv taborov na fizično počutje

Zanimalo me je, ali so moji sogovorniki opazili kakršnekoli spremembne pri fizičnem počutju. Zanimalo me je tudi, ali tabori oziroma aktivnosti na taborih vplivajo pozitivno ali negativno na fizično počutje posameznikov. Rezultati so moja pričakovanja potrdili – vsi so izjavili, da so opazili pozitivne spremembe.

- »Zelo pozitivno.« (A30)
- »Zelo, zelo dobro.« (D31)
- »Vsakdanje sprehajanje je zelo pozitivno vplivalo na moje fizično počutje.« (D34)
- »Po taboru se tudi fizično počutim okrepljeno.« (C42)
- »Na taboru je vse razgibano, dinamično, tudi jaz se tako počutim na in po taboru. Imam več energije. Več zmorem po taboru.« (E39)
- »Prinaša mi tudi fizično kondicijo in na splošno boljše počutje.« (F23)

Udeleženci so pri sebi opazili različne spremembe, a so bile te večinoma pozitivne.

- »Pripomore mi pri hujšanju […] pri dihanju.« (A31)
- »Hoja je aerobna vadba, ki poveča pretok kisika v krvnem obtoku in pomaga krepiti pljuča ter odpravlja strupe in nepotrebne snovi iz pljuč.« (A32)
- »Hoja je pa še dobra za mišice. Med hojo delujejo mišice celega telesa […] krepi srčni sistem in zdravje kosti.« (A33)
- »Jaz imam probleme s horesterolom in z visokim tlakom, veš […] tudi tukaj pomaga.« (A34)
- »Na sprehodih izboljšam kondicijo.« (C31)
- »Tudi lažje vzdržujem telesno težo, saj hoja pospeši metabolizem in delovanje črevesja […] da ne omenjam krepitve in oblikovanja mišic.« (E37)
- »Po taboru se moja fizična kondicija izboljša.« (D36)
- »Opazila sem, da imam več energije.« (D35)
- »Pohodništvo ima velik vpliv na moje zdravje, saj z rednimi pohodi pridobivam kondicijo in hkrati zmanjšujem verjetnost srčno-žilnih bolezni.« (E35)

Vpliv taborov na psihično počutje

Najbolj me je vplival vpliv udeležbe na psihično počutje udeležencev. Kot sem predvidevala, se udeleženci po taboru počutijo psihično bolj sproščeno, umirjeno in pozitivno.

- »Um mi je bolj umirjen.« (A25)
- »Čeprav smo bili fizično zelo aktivni in na koncu dneva utrujeni, sem šel domov bolj bister in sproščen.« (A36)
- »Nasplošno mi se izboljša razpoloženje! To pa čutim tudi nekaj časa po taboru.« (A29)
- »Dolgoročno sem bolj pozitiven in sproščen po taboru.« (B27)
- »Bolj sem pozitiven, ko se vrnem v stanovanjsko skupino.« (B20)
- »Ja, nasplošno lahko rečem, da se po taboru počutim bolj sproščeno.« (B17)
- »[…] se tudi živčno odpočijem.« (B18)
- »Po taboru pa sem že dolgo časa polna energije in pozitivna.« (E32)
- »Prinese mi boljše psihofizično počutje.« (D30)
- »Po taboru se počutim bolj energično, pozitivno, sproščeno.« (C34)
- »Psihično sem revitalizirana po taboru.« (E33)

Na nekatere udeležba na taboru vpliva razbremenilno.

- »Na taboru pozabim na slabe stvari in na probleme.« (E34)
- »Dejavnosti so name delovale razbremenilno.« (F11)
- »To se kaže v tem, da sem na taboru in po njem bolj sproščen, samozavesten, pozitiven, pozabim na slabe stvari. Na dolgi rok zelo pripomore k boljšemu psihičnem počutju.« (C41)

Ena izmed udeleženk je omenila, kako na taboru dobije ideje, povezane s tem, kako naj nadaljujejo v življenju.

- »Dobim elan in ideje, kako naprej.« (D21)

Sogovorniki so večkrat omenili, da k njihovemu boljšemu počutju pripomorejo tudi skupine za samopomoč. Izpostavili so jih kot eno izmed najpomembnejših dejavnosti na taboru.

- »Skupine za samopomoč mi zelo pomagajo.« (A23)
- »Skupinski sprehodi in skupine za samopomoč mi pomagajo, ko se počutim šibko in izčrpano.« (A28)

Ob skupinah za samopomoč udeleženci visoko vrednotijo tudi fizično aktivnost, ki jim prav tako pripomore k boljšemu psihičnemu počutju.

- »Hoja in plavanje mi močno pomagata v psihičnem smislu.« (A24)
- »Hoja zmanjša moje simptome.« (A26)
- »Hoja me predvsem sprosti.« (A27)

Eden izmed udeležencev je omenil, da udeležba na taboru sicer dolgoročno dobro vpliva na njegovo psihično počutje, vendar je bil zaradi večje odgovornosti po taboru precej psihično utrujen.

- »Priznam pa, da sem bil po taboru precej psihično utrujen.« (F27)
- »Dolgoročno dobro vpliva.« (F33)

Dodal je, da je opazil izboljšanje socialne fobije, vendar je izpostavil, da je na to verjetno vplivalo več dejavnikov in ne samo tabor.

- »Sam sem potreboval več let, vsaj 5 let, da sem opazil izboljšanje socialne fobije.« (F34)
- »Težko je reči, da mi je samo tabor pomagal pri izboljšanju duševnega stanja, ker je izboljšanje skupek več dejavnikov.« (F35)

4.6.4 Slabosti tabora

V okviru raziskave so me zanimale tudi pomanjkljivosti tabora. Udeleženci so izjavljali, da pomanjkljivosti ni.

- »Nobene. Res ne vem zdaj. Več je pozitivnih stvari kot negativnih. Negativnih, če mene vprašaš, sploh ni.« (A47)
- »Skoraj, da jih ni.« (B32)

Nekateri s okot največji problem omenili to, da se posamezniki ne trudijo dovolj pri obveznostih, kot so čiščenje ali kuhanje, ali pa ne sodelujejo dovolj pri organizaciji.

- »Določene osebe ne pridejo v stik z ostalimi. Nekateri ne želijo sodelovati.« (B33)
- »Določeni posamezniki ne sodelujejo pri opravilih. Eni sicer ne zmorejo, eni pa se samo zmišljujejo, da ne zmorejo.« (C48)
- »Nekateri pa res ne zmorejo.« (B34)

- »Če kdo osebne higiene ne drži in ne upošteva urnika in pravil, skupina trpi. V takšnih situacijah se vsi začnemo pritoževat.« D(39)

Prav tako se nekateri izmed udeležencev težje prilagodijo na spremembe.

- »Nekateri se težje prilagodijo kot ostali.« (B38)
- »Nekateri se prilagodimo lažje, drugi težje.« (D40)
- »Edina negativna stvar je ta, da se vsi ne zmorejo enako prilagoditi na spremembe in določene obveznosti, ki jih imamo na taboru. Tukaj mislim večinoma na čisčenje.« (E42)

Eden izmed uporabnikov je omenil situacijo, pri kateri je eden izmed uporabnikov nadlegoval ostalim.

- »En uporabnik je bil v slabi koži in je ful nadlegoval ostale.« (B35)
- »Bil je tudi fizično nasilen do nekaterih. Kregal se je. To ful prinese slabo vzdušje, veš.« (B36)
- »Mi imamo psihične težave, že to je dovolj slabo samo po sebi.« (B37)
- »Če bi že moral nekaj omeniti, potem bi bilo to, da gremo vedno na isto mesto.« (C46)
- »Vsako leto so iste dejavnosti.« (C47)
- »Z nekaterimi udeleženci sem se težje ujel, a sem se vedno trudil, da bi vse sprejel. Ker sem precej občutljiv, mi je to povzročalo stres.« (F40)

4.6.5 Lokacija taborov

Pomembnost lokacije

Sogovorniki so izražali predvsem željo, da se tabor organizira v naravi zaradi fizičnih aktivnosti oziroma sprehodov.

- »Najbolj pomembno mi je, da smo v naravi. Ostalo mi ni pomembno.« (A48)
- »Lokacija je pomembna, pomembno mi je, da smo v naravi!« (B42)
- »Lokacija je pomembna, saj imamo vsakodnevne pohode, kjer odkrivamo kotičke neokrnjene narave.« (D41)
- »Zelo mi je pomembna lokacija. Pomembno mi je, da sem nekje, kjer lahko grem na daljši sprehod v naravo.« (E43)

Eden izmed sogovornikov je povedal, da ga narava okrepi.

- »Pomembno mi je predvsem to, da smo v naravi, ker me narava okrepi. Edino to mi je pomembno.« (C49)

Ena udeleženka je poudarila, da ji veliko pomeni, če je zrak čist in ni veliko ljudi, hrupa in prometa.

- »Pomembno mi je, da je zrak čist in da ni veliko ljudi, hrupa in prometa.« (A49)

Eden izmed udeležencev je povedal, kako mu na začetku lokacija ni bila pomembna, ampak se mu je zdelo pomembno predvsem to, da gre od doma. Zdaj mu je pomembno edino to, da se tabor nahaja vsaj eno uro stran od Ljubljane.

- »Ko sem se začel udeleževati taborov, mi lokacija ni bila pomembna, važno mi je bilo, da sem šel od doma za en teden.« (F41)
- »Pomembno mi je tudi, da je npr. vsaj 1 uro vožnje iz Ljubljane.« (F43)

Zadovoljstvo z lokacijo

Vsi sogovorniki so z lokacijo tabora zelo zadovoljni.

- »M. je izbral super lokaciji.« (A50)
- »Bohinjska Bistrica je zelo lepa. Posebej, če je sneg, lepi pa so tudi tisti slapi, ki smo si jih šli ogledat. Narava je čudovita, res. Kolpa pa tudi. Marindol mi je še boljši kot Bohinjska Bistrica. M. je zbral res odlična mesta.« (B40)
- »Jaz sem z lokacijo zelo zadovoljen. Menim, da je M. izbral najboljši lokaciji, kar se da.« (C50)
- »Zelo. M. ima izkušnje s pohodništvom in najde takšne lokacije, da si predstavljati ne morem, kako je Slovenija lepa.« (D42)
- »Tako zimski kot tudi poletni tabori so na izjemno dobrih lokacijah. Odlični lokaciji. Res nimam nobenih pripomb. Imamo dobesedno vse, kar potrebujemo.“ (E45)
- »Lokaciji sta zelo ustrezni.« (F45)

Eden od udeležencev je dodal, kako bi mu ustrezala sprememba lokacije, vendar je kljub temu z lokacijo zadovoljen.

- »Sčasoma sem opazil, da bi mi morda ustrezala kakšna sprememba lokacije.« (F47)
- »Navadili smo se na isto lokacijo tako zimskega kot poletnega tabora.« (F44)

- »Je vsako leto isto, ampak je kljub temu super.« (F51)

Dodal je, da lokaciji nudita zelo veliko možnosti za različne aktivnosti.

- »Bohinjska Bistrica ponuja pohode, plavanje, smučanje. Marindol pa ponuja luksuz glede taborjenja. Lahko si v šotoru ali pa si izbereš topel taborniški dom. Ponuja plavanje, veslanje […].« (F46)

Vpliv lokacije na psihofizično počutje

Velikokrat sem slišala, da je narava obnavljajoča za tiste, ki trpijo za duševno motnjo, in ponuja zaščitoza splošno duševno zdravje. Prav tako izpostavljenost naravi vzbuja pozitivna čustva, krepi posameznikovo odpornost in sposobnost obvladovanja ter ima pozitiven vpliv na koncentracijo, učenje, reševanje problemov, ustvarjalnost, krepitev fizičnega in psihičnega zdravja. Ker se tabor vsa leta organizira samo v naravi, me je zanimalo, ali so udeleženci pri sebi opazili kakršnekoli spremembe na psihofizični ravni. Vsi so povedali, da lokacija oziroma narava pozitivno vplivata na psihofizično počutje.

- »Zelo pozitivno. Vsi tabori se odvijajo na lokacijah, ki omogočajo dobro psihofizično počutje.« (D43)
- »Vpliva perfektno! Ni boljše terapije od narave.« (E46)
- »Narava vpliva pozitivno na moje zdravje.« (C55)
- »Pa tudi v naravi je veliko negativnih ionov. Posebej pri rekah, v gorah, gozdu ali v hribih, kar pozitivno vpliva na počutje.« (C57)
- »Napolni te z energijo, bolj si pozitiven.« (B47)
- »V naravi se počutim tudi bolj motivirano.« (B48)
- »[…] se v naravi odpočijem.« (B49)
- »Super. Narava zelo pomirjujoče vpliva.« (E48)

Eden izmed udeležencev je opazil, da čas, preživljen v naravi, vpliva pozitivno na njegovo duševno zdravje in zmanjšuje stres.

- »Meni čas, preživljen v naravi, pomaga pri spopadanju z različnimi življenjskimi okoliščinami in zmanjšuje stres.« (A52)
- »Blažjo tesnobo in depresijo lahko premagamo z rednimi izleti v naravo in zato mi je pomembno, da smo v naravi.« (A53)

- »Ko se počutim slabo, si privoščim nekaj svežega zraka, hitro hodim ali sem aktiven vsaj 15 minut in takoj se počutim boljše.« (A54)

Predlog lokacije

Udeleženci so imeli različne, a zanimive predloge, povezane s tem, kje bi lahko bil naslednji tabor društva Altra.

- »Jaz bi izbral, mogoče, slovensko obalo ... Izolo ….« (A56)
- »Če boljše razmislim, bi izbral obalo. Lahko bi šli na morje. Rad bi videl tudi hrvaško obalo. Lahko pa tudi do Izole ali Pirana.« (B53)
- »Če bi lahko izbiral, bi se odločil za Bovec, dolino Trente. Morda bi bilo za poizkusiti tudi tabor ob morju.« (F52)

Nekateri so z lokacijo zadovoljni in ne bi spreminjali ničesar.

- »Ne bi menjala ničesar.« (D45)
- »Jaz ne bi absolutno ničesar menjala! Če pa bi že lahko zbrala katerokoli lokacijo, bi izbrala Belo Krajino.« (E47)

4.6.6 Cenovna ugodnost

Kot je že definirano v prvem delu diplomske naloge, je socialni turizem namenjen tistim z nižjimi dohodki. Mednje večinoma sodijo tudi osebe z težavami v duševnem zdravju. Zanimalo me je, ali je tabor kot oblika socialnega turizma cenovno ugoden udeležencem. Vsi so popoudarili, da je cena tabora zelo ugodna in prilagojena njihovim finančnim zmožnostim.

- »Jaz mislim, da je to zelo ugodno za sedem dni.« (A57)
- »Menim, da je cena ugodna in prilagojena našem finančnem stanju.« (A59)
- »To je res ugodno glede na to, da je tabor v Bohinjski Bistrici, ki je ena od najdražjih lokacij v Sloveniji. Če tako pogledamo, je cena res ugodna.« (B54)
- »Cena je prilagojena nam, ki smo v slabši finančni situaciji.« (B55)
- »Cena mi se zdi res ugodna.« (C59)
- »Cena je prilagojena našemu finančnemu stanju.« (C61)
- »Cena je zelo ugodna in sprejemljiva tudi za ljudi z nizkimi dohodki.« (D46)
- »Cena se mi zdi zelo ugodna in sprejemljiva.« (F53)

- »Prilagojena.« (F54)
- »Cena je zelo ugodna.« (E48)
- »Je zalogaj za nas, ki smo invalidsko upokojeni, vendar je še vedno zelo ugodno. Glede na moje finančno stanje ni malo, ampak boljše ponudbe težko najdeš.« (E49)

Vsi moji sogovorniki so povedali, da je standard tabora na visokem nivoju in da za postavljeno ceno dobijo veliko – vključuje namreč hrano, pijačo, sanitarije, različne aktivnosti, nove izkušnje.

- »Veliko stvari vidiš, imaš kosilo, hrano, pijače, sanitarije, sadje … Vse, kar rabiš, imaš. M. vedno zagotovi, da nič ne manjka.« (A58)
- »Pa še če vzamemo v poštev kosilo, ki ga imamo vsak dan, hrana je tudi odlična“ (B58)
- »Dodal bi še sanitarije, ki jih lahko uporabljamo. Lahko se vsak dan stuširamo. Vsak apartma ima svojo kopalnico in WC. Pa še apartmaji so lepi. Tega res ne dobiš nikjer .« (B59)
- »Tistih osem dni dobimo res veliko, kosilo vsak dan, apartma, bone za bazene in savno, hrano za zajtrk in večer, druženje.« (C60)
- »Naj omenim, da je standard na dokaj visokem nivoju, saj smo bili na lokaciji, ki je v Sloveniji ena izmed najdražjih.« (D48)
- »Za 120 € dobimo dobro zabavo in veliko dobrih izkušenj, ki nam življenje naredijo bolj kakovostno. Ni mi žal enega centa. Se splača.« (E50)

5 RAZPRAVA

Družba je na današnji stopnji razvoja spremenila odnos do človeka, ki ga ni več mogoče obravnavati kot skupka različnih diagnoz in patološko anatomskih analiz, temveč kot zapleteno biološko enoto, kot člana družbe z vrsto težav psihološke, socialne, ekonomske in čustvene narave. Spodbujati, da se oboleli človek vrne k aktivnemu življenju in povrne njegovo psihofizično in socialno ravnovesje, je namen celovitega procesa, ki zajema celoten spekter dejavnosti. Te na videz nimajo medicinskega značaja, vendar dosegajo prav take učinke. Znotraj tega procesa narašča težnja po zmanjšanju uporabe zdravil in vse večji rabi naravnih dejavnikov, vode, zraka, sonca, vadbe in duševne ter telesne sprostitve v naravi. Ljudje se vse bolj zavedajo in prepoznavajo potencialno moč turizma pri doseganju blaginje prebivalstva. Ta pozitivna psihološka perspektiva podpira idejo, da lahko sodelovanje v turističnih dejavnostih

spodbudi pozitivna čustva in na splošno poveča zadovoljstvo z lastnim življenjem. Z raziskovalnim delom sem dokazala, da udeležba v turističnih dejavnostih koristi kako psihičnemu kot tudi fizičnemu počutju posameznika. Če povzamem odgovore mojih sogovornikov, je raziskava dokazala, da se po potovanju ljudje pogosto počutijo srečnejši, bolj zdravi, sproščeni in spočiti. Če udeležba v turističnih dejavnostih dejansko lahko izboljša zdravje popotnikov, potem je treba prepoznati vlogo turizma pri spodbujanju zdravja in dobrega počutja ter spodbujati razvoj programov in ponudbe, ki bi udeležbo omogočila vsakemu. Za nekatere obstajajo zelo natančni in vnaprej določeni zdravstveni razlogi za potovanje, za druge pa je bolj impliciten občutek pobega od rutine in želja po sprostitvi. Nekaterim je pobuda spoznati nove ljudi ali želja po novih izkušnjah. Raziskava je prav tako dokazala, da je udeležencem tabor prinesel več kot samo koristi, povezane z boljšim psihofizičnim počutjem, saj je prinesel nova spoznanstva, izkušnje in lepe spomine. Udeležba v turističnih aktivnostih, kot je tabor, lahko pozitivno vpliva na delovne in komunikacijske sposobnosti ter na širjenje socialne mreže. Menim, da turizem lahko ponudi večjo vrednost kot kratkotrajno hedonsko doživetje in lahko prispeva k dolgoročnejšim širšim vidikom zadovoljstva z življenjem in pozitivnega delovanja.

6 SKLEP

Socialni turizem podpira stališče, da je potrebno turizem razumeti kot potrebo in ne kot razkošje sodobne družbe. To oblikuje perspektivo, da bi morali imeti vsi – ne glede na ekonomsko ali socialno situacijo – dostop do turističnih dejavnosti, saj je dostop do turizma lahko pomemben za boj proti socialni izključenosti. Potrebno je, da socialni turizem prepozna družbenoekonomske, zdravstvene in politične ovire za sodelovanje v turizmu in si prizadeva za odpravljanje le-teh. Poleg tega je turizem konceptualiziran kot „družbena sila“, ki ima lahko moč za preobrazbo družbe in posledično tudi mnoge koristi. Današnje pojmovanje turizma presega njegovo tradicionalno pojmovanje, ki ga razume kot "tržno ideologijo" ali "industrijo". Ne glede na to, ali je turizem priznan kot uradna „človekova pravica“ ali ne, je gotovo, da prinaša mnoge koristi za blaginjo prebivalstva. Turizem se vse pogosteje ukvarja z zdravjem in blaginjo ljudi, zato to postajata ključna pojma v turističnem diskurzu. Takšne razlage dobrega počutja, ki vključujejo telo in um, so vedno bolj pomembne v spremembi paradigme, ki poudarja zdravo izbiro življenjskega sloga. Obenem so politike, katerih cilj je povečanje zdravja in dobrega počutja splošnega prebivalstva, postale bolj pomembne in so presegle gospodarsko rast, kot edino merilo družbenega uspeha pa so v enačbo vključile vidike človekovega počutja.

Če sprejmemo dejstvo, da turizem resnično izboljšuje dobro počutje in zdravje ter da so zdrave družbe v interesu vsakogar, bodo potrebni še politična volja in socialni ter gospodarski viri, da se čim bolj povečata udeležba in dostopnost turizma.

LITERATURA

EESC. (2006). Opinion of European Economic and Social Committee on Social Tourism in Europe. Official Journal of European Union 2006/C 318/12, 23.12.2006. 67-77. Pridobljeno 13. marca 2020 na: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:318:0067:0077:EN:PDF

Family Holiday Association. (2012). *Giving families a Break!* Pridobljeno 10. marca 2020 na: http://www.breaksforall.org.uk/pdfs/General_awareness_Breaks_for_all.pdf

Gabruč, J. (2014). Socialni turizem v Sloveniji. V K. Vodeb (Ur.), Trajnostni razvoj turističnih destinacij alpsko-jadranskega prostora (str. 84–103). Koper: Založba Univerze na Primorskem.

Geić, S., Geić, J. & Čmrlec, A. (2010). *Zdravstveni turizam, egzistencijalna potreba u suvremenom društvu.* Informatol. 43, (4), 317–324.

The Global Code of Ethics for Tourism; GCET. (b.d.) Pridobljeno 12. marca 2020 na: https://www.unwto.org/background-global-code-ethics-tourism

International Social Tourism Organisation: Home. (b.d.) Pridobljeno 1. marca 2020 na: https://isto.international/

Jeriček Klanšček, H., Zorko, M., Bajt, M., Roškar, S., (2010). *Duševno zdravje v Sloveniji*. Ljubljana.

McCabe, S., Minnaert, L. & Diekmann, A. (2011). *Social Tourism in Europe: Theory and Practice.* Channel View Publications. Belgium.

Ministarstvo turizma. Nacionalni program razvoja socijalnog turizma – „Turizam za sve“. (2014). Pridobljeno 13. marca 2020 na: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/AA_2018_c-dokumenti/akcijski%20planovi/010_151014_akc_p_socijal.pdf

Puczkó, L. & Rátz, T., (2011). Social tourism in Hungary: from trade unions to cinema tickets, Current Issues in Tourism,14 (5) 459–473.

The World Tourism Organization UNWTO: Home. (b.d.) Pridobljeno 1. marca na: https://www.unwto.org/

PRILOGE

VPRAŠALNIK – SOCIALNI TURIZEM Z VIDIKA UPORABNIKOV DRUŠTVA ALTRA

UDELEŽBA

1. Koliko časa se udeležujete taborov društva Altra?
2. Kateri so bili razlogi/ motivi za udeležbo na taboru?

AKTIVNOSTI oz. DEJAVNOSTI

1. Kako ste zadovoljni z dejavnostmi, ki se izvajajo na taborih?
2. Katere dejavnosti bi izbrali kot najbolj pomembne?
3. Če bi imeli to možnost, katere dejavnosti bi še dodali?
4. Koliko ste vključeni v organiziranje taborov (čiščenje, nakup, kuhanje in podobno)?

VPLIV TABOROV

1. Kaj Vam prinaša udeležba na taborih?
2. Kako tabor vpliva na Vaše socialno omrežje?
3. Kako tabor vpliva na Vaše organizacijske oziroma delovne sposobnosti?
4. Kako čas preživljen na taboru dolgoročno vpliva na Vaše fizično počutje?
5. Kako čas preživljen na taboru dolgoročno vpliva na Vaše psihično počutje?
6. Katere so negativne plati taborov?

LOKACIJA TABOROV

1. Koliko Vam se zdi pomembna lokacija tabov? Zakaj?
2. Kakša Vam se zdi lokacija tabov?
3. Kako lokacija taborjov vpliva na Vaše psihofizično počutje?
4. Če bi imeli to možnost, katero lokacijo bi Vi zbrali (urbano mesto/narava)? Predlog?

FINANČNA UGODNOST TABOROV

1. Kakšna Vam se zdi cena taborov?

ODPRTO KODIRANJE A

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A1	Na zimskem taboru sem zdaj bil prvič, na poletnem pa sem bil že trikrat.	Udeležil se je tabora štirikrat	Rednost udeležbe	Udeležba
A2	Predvsem druženje, pa tudi hoja	Pobuda za udeležbo je bila predvsem želja po druženju in po sprehodih	Pobuda za udeležbo	Udeležba
A3	Uglavnem tudi želja po preživetju v naravi…po kopanju…ko preživljam čas v naravi se tudi psihično počutim veliko boljše, tudi zato	Pobuda je bila tudi želja po preživetju v naravi	Pobuda za udeležbo	Udeležba
A4	Aktivnosti so v redu	Aktivnosti so mu v redu	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A5	Program je raznolik, kar mi je všeč ker si vsak najde nekaj zase	Meni, da je program raznolik in, da vsak najde nekaj zase	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A6	Jaz recimo najrajši grem na sprehod in na plavanje	Rajrajše gre na sprehod in na plavanje	Najpomembnejše dejavnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti

			oziroma aktivnosti	
A7	Meni je to najljubše ker se sprostim. Pozabim na vse brige in probleme	Sprosti se in pozabi na vse brige in probleme	Vpliv na psihično počutje	Vpliv taborov
A8	Meni osebno sta na prvem mestu hoja in plavanje	Na prvem mestu sta mu plavanje in hoja	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A9	Dodal bi še jutranjo telovadbo	Dodal bi še jutranjo telovadbo	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A10	Bilo bi pa super če bi tudi na poletenem taboru imeli kosilo in kuharico, tako kot na zimskem taboru	Predlaga še kosilo in kuharico na poletnem taboru	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A11	Ja na poletnem imamo kuhinjo in se razporedimo kdo bo kuhal kateri dan	Udeleženci se razporedijo kdo bo kuhal kateri dan	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A12	Jaz menim, da premalo. Lahko bi še več	Meni, da je premalo vključen v organizacijo ter, da bi lahko še več	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A13	Jaz, sicer peljem na tabor vsako leto. Pomagam pri kovčkih. Peljem hrano	Pelje na tabor. Pomaga pri kovčkih. Pelje hrano.	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti

A14	Na taboru čistim vmes oziroma vsak čisti en dan	Na taboru čisti vmes	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A15	Zmenimo se tudi, kdo bo kateri dan pripravil zajtrk	Zmenijo se, kdo bo kateri dan pripravil zajtrk	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A16	Pogosto skuham kavo ali čaj	Pogosto skuha kavo ali čaj	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A17	Pomembno je, da se vsi čim več vključimo. M. ima veliko dela na taboru, mora koordinirati vse in zato, menim, da je potrebno, da se vsi čim bolj vključimo in mu pomagamo	Meni, da je potrebno, da se vsi čim več vključijo.	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A18	Meni je najbolj pomembno, da se podružim z ostalimi in, da ohranjamo stike	Najbolj pomembno mu je, da se podruži z ostalimi in, da ohranja stike	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
A19	Odnesem pa veliko pozitivnih izkušenj	Odnese veliko pozitivnih izkušenj	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
A20	Veliko se pogovarjamo o problemih in svetujemo eni druge	Veliko se pogovarjajo o problemih in svetujejo eni druge	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
A21	Po taboru sem vedno bogatejši za nove izkušnje	Po taboru je bogatejši za nove izkušnje	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov

A22	Po taboru pa se počutim tudi psihično in fizično veliko boljše	Po taboru se počuti psihično in fizično boljše	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
A23	V redu. Skupine za samopomoč mi veliko pomorejo	Skupine za samopomoč mu veliko pomorejo	Vpliv na psihično počutje	Vpliv taborov
A24	Hoja in plavanje mi tudi veliko pomoreta v psihičnem smislu	Hoja in plavanje mu veliko pomoreta v psihičnem smislu	Vpliv na psihično počutje	Vpliv taborov
A25	Um mi je bolj umirjen	Um mu je bolj umirjen	Vpliv na psihično počutje	Vpliv taborov
A26	Hoja zmanjša moje simptome	Hoja mu zmanjša simptome	Vpliv na psihično počutje	Vpliv taborov
A27	Hoja me predvsem sprosti	Huja ga sprosti	Vpliv na psihično počutje	Vpliv taborov
A28	Skupinski sprehodi in skupine za samopomoč mi veliko pomorejo ko se počutim šibko in izčrpano	Skupinski sprehodi in skupine za samopomoč mu veliko pomorejo ko se počuti šibko in izčrpano	Vpliv na psihično počutje	Vpliv taborov
A29	Nasplošno mi se izboljša razpoloženje! To pa čutim tudi nekaj časa po taboru	Nasplošno mu se izboljša razpoloženje kar čuti dlje časa po taboru	Vpliv na psihično počutje	Vpliv taborov

A30	Zelo pozitivno	Tabor vpliva zelo pozitivno na njegovo fizično počutje	Vpliv na fizično počutje	Vpliv taborov
A31	Pripomore mi pri hujšanju…pri dihanju	Pripomore mu pri hujšanju in dihanju	Vpliv na fizično počutje	Vpliv taborov
A32	Hoja je aerobna vadba, ki poveča pretok kisika v krvnem obtoku in pomaga krepiti pljuča ter odpravlja strupe in nepotrebne snovi iz pljuč	Poveča mu pretok kisika, krepi pljuča ter odpravlja strupe in nepotrebne snovi iz pljuč	Vpliv na fizično počutje	Vpliv taborov
A33	Hoja je pa še dobra za mišice. Med hojo delujejo mišice celega telesa…krepi srčni sistem in zdravje kosti	Hoja mu krepi mišice, srčni sistem in zdravje kosti	Vpliv na fizično počutje	Vpliv taborov
A34	Jaz imam probleme z horesterolom in visokim tlakom, veš…tako, da tudi tukaj pomaga	Hoja mu pomaga tudi pri holesterolu in visokem tlaku	Vpliv na fizično počutje	Vpliv taborov
A35	Jaz sem se ful spočil na taboru	Na taboru se je spočil	Vpliv na fizično počutje	Vpliv taborov
A36	Čeprav smo bili fizično zelo aktivni in na koncu dneva utrujeni, sem šel domov bolj bister in sproščen	Domov je šel bolj sproščen in bister	Vpliv na psihično počutje	Vpliv taborov

A37	Tudi na socialno mrežo vpliva pozitivno	Tabor pozitivno vpliva na njegovo socialno mrežo	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov
A38	Na taboru sem med ljudmi, ki jim zaupam, se lahko z njimi pogovorim o svojih težavah. To mi je najbolj pomembno	Na taboru je med ljudmi, ki jim zaupa, se lahko z njimi pogovori o svojih težavah. To mu je najbolj pomembno	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov
A39	Se podružimo, gremo na kave, kosila	Na taboru se podružijo ter grejo na kave in kosila	Vpliv na socialno mrežo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
A40	S temi ljudmi imamo veliko lepih spominov, upam, da jih bo še več	S temi ljudmi ima veliko lepih spominov ter upa, da jih bo še več	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov
A41	Seveda! Večino jih spoznal že v dnevnem centru, vendar se na taboru vedno še bolj povežemo, saj sedem dni živimo skupaj	Na taboru se vedno bolj povežejo	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov
A42	Našel sem veliko prijateljev	Našel je veliko prijateljev	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov
A43	Ko sem v slabi koži me vedno z razumevanjem in spodbujanjem vrnejo na pravo pot čeprav se zdi, da	Ko je v slabi koži ga vedno z razumevanjem in spodbujanjem vrnejo na pravo pot	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov

	sem, občasih, v brezupnem položaju			
A44	Dolgoročno vpliva pozitivno	Tabor pozitivno vpliva na njegove delovne sposobnosti	Vpliv za delovne sposobnosti	Vpliv taborov
A45	Tudi doma počnem več stvari zato ker imam več energije in sem bolj pozitiven	Tudi doma počne več stvari zato ker ima več energije in je bolj pozitiven	Vpliv za delovne sposobnosti	Vpliv taborov
A46	Tabor pozitivno vpliva na vsa področja v mojem življenju	Tabor pozitivno vpliva na vsa področja v njegovem življenju	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
A47	Nobene. Res ne vem zdaj. Več je pozitivnih stvari kot negativnih. Negativneh, če mene vprašaš, sploh ni	Meni, da ni negativnih stvari	Negativne plati	Vpliv taborov
A48	Najbolj pomembno mi je, da smo v naravi. Ostalo mi ni pomembno	Najbolj pomembno mu je, da so v naravi. Ostalo mu ni pomembno	Pomembnost lokacije	Lokacija
A49	Pomembno mi je, da je zrak čist in, da ni veliko ljudi, hrupa in prometa	Pomembno mu je, da je zrak čist in, da ni veliko ljudi, hrupa in prometa	Pomembnost lokacije	Lokacija
A50	M. je izbral super lokaciji	Meni, da je organizator izbral super lokaciji	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija

A51	Je vsako leto isto, ampak je kljub temu super	Pravi, da je vsako leto ista lokacija, ampak je kljub temu super	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
A52	Meni čas preživljen v naravi pomaga pri spopadanj z različnimi življenjskimi okoliščinami in zmanjšuje stres	čas preživljen v naravi mu pomaga pri spopadanj z različnimi življenjskimi okoliščinami in zmanjšuje stres	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
A53	Temveč, blažjo tesnobo in depresijo lahko premagamo z rednimi izleti v naravo in zato mi je pomembno, da smo v naravi	blažjo tesnobo in depresijo lahko premaga z rednimi izleti v naravo in zato mu je pomembno, da so v naravi	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
A54	Ko se počutim slabo, si privoščim nekaj svežega zraka, hitro hodim ali sem aktiven vsaj 15 minut in takoj se počutim boljše	Sveži zrak in hoja mu pomagata, da se počuti boljše	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
A55	Poleg vsega pa tudi uživam v kakovostnem času s prijatelji	Uživa v kakovostnem času s prijatelji	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
A56	Jaz bi izbral, mogoče, Slovensko obalo...Izolo…	Če bi imel to možnost, bi izbral Slovensko obalo…Izolo	Predlog lokacije	Lokacija

A57	Jaz mislim, da je to zelo ugodno za sedem dni	Meni, da je cena zelo ugodna	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
A58	Veliko stvari vidiš, imaš kosilo, hrane, pijače, sanitarije, sadja…vse kaj rabiš imaš. M. vedno zagotovi, da nič ne manjka	Pravi,da za to ceno vidi veliko stvari, ima kosilo, hrane, pijače, sanitarije, sadja. Pravi, da ima vse.	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
A59	Tako, da menim, da je cena ugodna in prilagojena našem finančnem stanju	Meni, da je cena ugodna in prilagojena njegovemu finančnemu stanju	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost

ODPRTO KODIRANJE B

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
B1	Dolgo časa. Zdi se mi, da že skoraj dvajset let	Udeležuje se dolgo časa. Zdi se mu, da že skoraj dvajset let	Rednost udeležbe	Udeležba
B2	Oziroma, začel sem 2005 leta, torej petnajst let	Udeležuje se petnaest let	Rednost udeležbe	Udeležba
B3	Predvsem druženje z ljudmi, ki imajo enake probleme kot jaz	Pobuda je bila predvsem druženje z ljudmi, ki imajo enake probleme kot on	Pobuda za udeležno	Udeležba

B4	Pa tudi cena je zela ugodna. Ne vem če bi kje našel boljšo ponudbo res!	Meni, da je cena ugodna	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
B5	Nasplošno sem zelo zadovoljen	Nasplošno je zadovoljen z aktivnostmi	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B6	Posebej skupina za samopomoč	Pomembna mu je skupina za samopomoč	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B7	Lahko si sami zberemo kaj bomo počeli. Imamo dovolj časa zase	Lahko si zberejo kaj bodo počeli. Imajo dovolj časa zase	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B8	mogoče skupina za samopomoč	Najpomembnejša dejavnost mu je skupina za samopomoč	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B9	ubistvu so mi vse dejavnosti všeč, vsega imamo na voljo	Vse dejavnosti so mu všeč, vega ima na voljo	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B10	pa tudi plavanje mi je všeč	Plavanje mu je všeč	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B11	Poletno taborjenje mi je še posebej všeč. Ko sedimo okrog ognja zvečer	Poletno taborjenje mu je še posebej všeč. Všeč mu je vsebina poletnega taborja	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti

	in se pogovarjamo, pojemo, kopamo…pa tudi gremo v muzej in na kavo			
B12	Vse imamo na voljo	Vse imajo na voljo	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B13	Mogoče še več skupinskih sprehodov	Dodal bi več skupinskih sprehodov	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B14	Ja, vsak dan počistimo naš apartma. Vsak čisti en dan	Vsak dan počistijo apartma. Vsak čisti en dan	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B15	Jaz sicer nimam vozniške, ampak nekateri peljejo na tabor	On nima vozniške, vendar nekateri tudi peljejo na tabor	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B16	zjutraj občasih skuham kavo al pa čaj. Sebi skuham tudi večerjo če sem lačen. Drugo pa ne.	Zjutraj občasih skuha kavo al pa čaj. Sebi skuha tudi večerjo, če je lačen. Drugih stvari ne počne.	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B17	Ja, nasplošno lahko rečem, da se po taboru počutim bolj sproščeno	Po taboru se počuti bolj sproščeno	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
B18	se tudi živčno odpočijem	Živčno se odpočije	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov

B19	Po taboru lažje tudi zafunkcioniram v mestu veš	Po taboru lažje zafunkcionira v mestu	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
B20	Bolj sem pozitiven ko se vrnem v stanovanjsko skupino	Bolj je pozitiven ko se vrne v stanovanjsko skupino	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
B21	Odnesem nove izkušnje	Odnese nove izkušnje	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
B22	Spoznam nove ljudi s podobnimi problemi. Pa tudi kakšen koristen nasvet	Spozna ljudi s podobnimi nasveti ter odnese tudi kakšen koristen nasvet	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov
B23	Ja, tabor sigurno okrepi mojo socialno mrežo	Tabor okrepi njegovo socijalno mrežo	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov
B24	Na taboru se vsi bolj povežemo, ko se pogovarjamo, delimo izkušnje in nasvete	Vsi se bolj povežejo, se pogovarjajo ter medseboj delijo izkušnje in nasvete	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov
B25	Z nekaterimi se družim veliko tudi po taboru, z nakaterimi pa manj	Z nekaterimi se veliko druži tudi po taboru, z nekaterimi pa manj	Vpliv na socialno mrežo	Vpliv taborov
B26	Ful, tabor mi ful pomaga. To sigurno. Odklopim se o Ljubljane in vsega.	Tabor mu ful pomaga. Odklopi se od Ljubljane in vsega.	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov

	Sonce pomore, sneg če ga je	Sonce in sneg mu pomoreta		
B27	Dolgoročno sem bolj pozitiven in sproščen po taboru	Dolgoročno je bolj pozitiven in sproščen po taboru	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
B28	Ja, ne vem. Fizično sem itak zdrav	Ne ve če mu tabor fizično pomaga	Vpliva taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
B29	Psihično se po taboru počutim boljše	Psihično se po taboru počuti boljše	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
B30	Jaz ko se po taboru vrnem v stanovanjsko skupino imam več energije za naprej	Po taboru ima več energije za naprej	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov
B31	Prah brišem, kuham si sam, perem sam. Bolj samostojno živim po taboru	Bolj samostojno živi po taboru. Briše prah, kuha si sam in pere sam	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov
B32	Skoraj, da jih ni	Meni, da negativnih strani skoraj, da ni	Negativne plati	Vpliv taborov
B33	določene osebe ne pridejo v stik z ostalimi. Nekateri ne želijo sodelovati	Pravi, da določene osebe ne pridejo v stik z ostalimi. Nekateri ne želijo sodelovati	Negativne plati	Vpliv taborov
B34	Nekateri pa res ne zmorejo	Nekateri pa res ne zmorejo	Negativne plati	Vpliv taborov

B35	en uporabnik je bil v slabi koži in je ful nadlegoval ostalim	Povedal je primer ko je en uporabnik bil v slabi koži in je ful nadlegoval ostalim	Negativne plati	Vpliv taborov
B36	Bil je tudi fizično nasilen do nekaterih. Kregal se je. To ful prinese slabo vzdušje veš	Bil je tudi fizično nasilen do nekaterih. Kregal se je. Pravi kako to ful prinese slabo vzdušje veš	Negativne plati	Vpliv taborov
B37	Mi imamo psihične težave, že to je dovolj slabo samo po sebi	Pravi, da je že dovolj slabo to, da imajo psihične težave	Negativne plati	Vpliv taborov
B38	Nekateri se težje prilagodijo kot ostali	Nekateri se težje prilagodijo kot ostali	Negativne plati	Vpliv taborov
B39	na poletnem taboru je še boljše. Na poletnem spimo v šotorih in gremo tudi na rafting in se kopamo. Res je odlično	Pravi, kako je na poletnem taboru še boljše. Na poletnem spijo v šotorih in grejo tudi na rafting in se kopajo. Pravi, da je odlično	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
B40	Bohinjska Bistrica je zelo lepa. Posebej če je snega. Pa tudi tusti slapi, ki smo si jih šli ogledat. Narava je čudovita res. Kolpa pa tudi. Marindol mi je še boljši kot Bohinjska	Zelo je zadovoljen z Bohinjsko Bistrico in Marindolom. Zadovoljen je z naravo. Meni, da je organizator zbral odlična mesta	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija

	Bistrica. M. je zbral res odlična mesta			
B41	Meni je pomembno, da smo čim več časa v naravi ker pozitivno vpliva na moje počutje veš…pa napolnim se z energijo	Pomembno mu je, da so čim več časa v naravi ker narava pozitivno vpliva na njegovo počutje. Napolni se z energijo	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
B42	lokacija mi je pomembna, pomembno mi je da smo v naravi!	Pomembno mu je, da so v naravi	Pomembnost lokacije	Lokacija
B43	Z lokacijo sem nasplošno ful zadovoljen	Z lokacijo je nasplošno ful zadovoljen	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
B44	Marindol mi je boljši	Marindol mu je boljši	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
B45	res je čudovito	Meni, da je čudovito	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
B46	Zrak je čist, pročisti ti pljuča	Zrak je čist, pročisti mu pljuča	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
B47	Napolni te z energijo, bolj si pozitiven	Narava ga napolni z energijo, bolj je pozitiven	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
B48	V naravi se počutim tudi bolj motivirano	V naravi se počuti tudi bolj motivirano	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija

B49	se v naravi odpočijem!	V naravi se odpočije	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
B50	Ma meni je ta lokacija čist v redu	Lokacija mu je v redu	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
B51	Čeprav je vsako leto vse isto. Mogoče je mal dolgočasno. Vedno vem kaj lahko pričakujem	Pravi, da je vsako leo vse isto in nekoliko dolgočasno. Vedno ve kaj lahko pričakuje	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
B52	M. je našel najboljšo lokacijo	Meni, da je organizator našel najboljšo lokacijo	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
B53	Če pa boljše razmislim, bi lahko, bi pa izbral obalo. Lahko bi šli na morje. Rad bi vidil tudi Hrvaško obalo. Lahko pa tudi do Izole ali Pirana	Izbral bi obalo. Rad bi vidil tudi Hrvaško obalo. Predlaga Izolo ali Piran	Predlog lokacije	Lokacija
B54	To je res ugodno glede na to, da je tabor v Bohinjski Bistrici, ki je ena od najdražjih lokacij v Sloveniji. Če tako pogledamo je cena res ugodna	Meni, da je cena zelo ugodna, posebej če se vzame v poštev to, da je Bohinjska Bistrica ena od najdražjih lokacij v Sloveniji.	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost

B55	Cena je prilagojena nam, ki smo v slabši financijski situaciji	Cena je prilagojena tistim, ki so v slabši financijski situaciji	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
B56	Nikjer ne najdeš tako ugodne ponudbe	Meni, da nikjer ne najdeš tako ugodne ponudbe	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
B57	Ta tabor je popoln dopust	Meni, da je ta tabor popoln dopust	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
B58	Pa še če vzamemo v poštev kosilo, ki ga imamo vsak dan, pa tudi hrana je odlična	Cena je ugodna, glede na to, da imajo vsak dan kosilo, pa tudi hrana je odlična	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
B59	Dodal bi še sanitarije, ki jih lahko uporabljamo. Lahko se vsak dan stuširamo. Vsak apartma ima svojo kopalnico in wc. Pa še apartmaji so lepi. To res ne dobiš nikjer!	Zadovoljen je tudi z opremo v apartmaju.	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost

ODPRTO KODIRANJE C

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema

C1	Leta in leta	Tabora se udeležuje leta in leta	Rednost udeležbe	Udeležba
C2	Če se ne motim, hodim že enih osem let približno. Dejva reč, da je osem	Tabora se udeležuje približno osem let	Rednost udeležbe	Udeležba
C3	Tako, da je vzela tudi mene s sabo	Pobuda je bila mamina	Pobuda za udeležbo	Udeležba
C4	V najstniških letih se je tudi pri meni pojavila depresija in ko sem bil star osemnajst let sem tudi jaz začel hodit na Altro pa tudi na tabore	V najstniških letih se je tudi pri njemu pojavila depresija in ko je bil star osemnajst let je tudi on začel hodit na Altro pa tudi na tabore	Pobuda za udeležbo	Udeležba
C5	glavna pobuda je bila želja po izboljševanju zdravja, pa tudi želja po druženju	glavna pobuda je bila želja po izboljševanju zdravja, pa tudi želja po druženju	Pobuda za udeležbo	Udeležba
C6	Če bi lahko podal eno oceno bi to bila ocena devet	Ocenil bi dejvnosti oziroma aktivnosti z oceno devet	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C7	Organizacija dejavnosti je dobra	Organizacija dejavnosti je dobra	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti

C8	Imamo veliko različnih aktivnosti na voljo. Zdi se mi super poskrbljeno. Nasplošno mi je vse všeč	Imajo veliko različnih aktivnosti na voljo. Zdi se mu super poskrbljeno. Nasplošno mu je vse všeč	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C9	Na poletnem taboru več časa preživimo vsi skupaj in se pogovarjamo	Na poletnem taboru več časa preživijo vsi skupaj in se pogovarjamo	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C10	Meni pogovori pomenijo največ	Pogovori mu pomenijo največ	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C11	Imamo vsak dan skupino za samopomoč	Imajo vsak dan skupino za samopomoč	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C12	Rad grem tudi na skupinske sprehode	Rad gre tudi na skupinske sprehode	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C13	Na zimskem imamo pa več prostočasnih dejavnosti: bazen, savne, sprehode, smučanje, če je snega	Na zimskem imajo več prostočasnih dejavnosti: bazen, savne, sprehode, smučanje	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C14	M. je res odlično poskrbel, da vsak najde nekaj za sebe	Organizator je res odlično poskrbel, da vsak najde nekaj za sebe	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti

C15	Na prvem mestu so mi pogovori, kako individualni tako tudi skupniski	Na prvem mestu so mu pogovori, kako individualni tako tudi skupniski	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C16	Všeč so mi bile igre in vaje sproščanja, ki ste jih pripravile ti in M. letos	Všeč so mu bile igre in vaje sproščanja	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C17	Pogovori ful pomagajo. Vedno nekdo ima kakšen koristen nasvet, medseboj si pomoremo veliko	Pogovori mu ful pomagajo. Vedno nekdo ima kakšen koristen nasvet, medseboj si veliko pomorejo	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
C18	Nasplošno mi se zdi najbolj pomembno, da se vsi skupaj podružimo, pogovarjamo	Nasplošno mu se zdi najbolj pomembno, da se vsi skupaj podružijo, pogovarjajo	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C19	Če nekdo ima kakšne težave ali se slabo počuti, je najbolj pomembno, da se ima s kom pogovoriti. M. je zato vedno tukaj na voljo	Če nekdo ima kakšne težave ali se slabo počuti, je najbolj pomembno, da se ima s kom pogovoriti. Organizator je zato vedno tukaj na voljo	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti

C20	Super mi je tudi če samo gremo vsi skupaj na kavo	Super mu je tudi če gredo vsi skupaj na kavo	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C21	Ful pomembni so mi pa tudi skupinski sprehodi	Ful so mu pomembni tudi skupinski sprehodi	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C22	Ja, pogovori in skupinski sprehodi so mi najbolj pomembni	Pogovori in skupinski sprehodi so mu najbolj pomembni	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C23	Nič nebi dodal. Meni se zdi, da imamo vsega dovolj	Nič nebi dodal. Zdi se mu, da imamo vsega dovolj	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C24	Menim, da se da še več	Meni, da se da še več	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C25	Zdaj pa sem vključen več, vendar še vedno minimalno	Zdaj je vključen več, vendar še vedno minimalno	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C26	Vsak čisti apartma en dan v tednu	Vsak čisti apartma en dan v tednu	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C27	V samo organizacijo pred taborom nisem preveč vključen, saj je M. že v to vpeljan in večino stvari organizira sam	V samo organizacijo pred taborom ni preveč vključen	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti

C28	Občasih pa pripravim zajtrk ali skuham kavo ali čaj	Občasih pripravi zajtrk ali skuha kavo ali čaj	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C29	Tudi grem v nakup če česa zmanjka	Gre v nakup če česa zmanjka	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C30	Ubistvu, marsikej! Veliko naredim za svoje fizično in psihično zdravje	Veliko naredi za svoje fizično in psihično zdravje	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
C31	Na sprehodih izboljšam kondicijo	Na sprehodih izboljša kondicijo	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
C32	Spoznal sem veliko ljudi, navezal sem stike z ostalimi	Spoznal je veliko ljudi, navezal je stike z ostalimi	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
C33	Veliko se družimo	Veliko se družijo	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
C34	Po taboru se počutim bolj energično, pozitivno, sproščeno	Po taboru se počuti bolj energično, pozitivno, sproščeno	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
C35	Po taboru sem bolj zadovoljen, nasplošno, s svojim življenjem	Po taboru je bolj zadovoljen, nasplošno, s svojim življenjem	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov
C36	Odnesem pa tudi nove izkušnje. Recimo, na poletnem taboru sem se prvič peljal v kanuju, na zimskem pa smučal	Odnese nove izkušnje	Dobrobit udeležbe	Vpliv taborov

C37	Vedno sem bil bolj tih in introverten, ampak se je to po taborih spremenilo. Posebej zadnjih nekaj let. Zdaj lažje navežem stike. Na taboru krepim svoje socialne veščine	Vedno je bil bolj tih in introverten, ampak se je to po taborih spremenilo. Zdaj lažje naveže stike. Na taboru krepi svoje socialne veščine	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
C38	Spoznal sem ljudi s katerimi se družim tudi po taboru	Spoznal je ljudi s katerimi se druži tudi po taboru	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
C39	Spoznal sem unikatne osebe z različnimi življenjskimi zgodbami	Spoznal je unikatne osebe z različnimi življenjskimi zgodbami	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
C40	Tabori zelo vplivajo kako za psihično tako tudi na fizično počutje	Tabori zelo vplivajo kako za psihično tako tudi na fizično počutje	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
C41	To se kaže v tem, da sem na in po taboru bolj sproščen, samozavesten, pozitiven, pozabim na slabe stvari. Na dolgi rok zelo zelo pripomore psihičnem počutju	Po taboru je bolj sproščen, samozavesten, pozitiven, pozabii na slabe stvari. Na dolgi rok zelo zelo pripomore psihičnem počutju	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
C42	Po taboru se tudi fizično počutim okrepljeno	Po taboru se tudi fizično počutimi okrepljeno	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov

C43	Po sprehodu se tako počutim boljše kako psihično tako tudi fizično	Po sprehodu se počuti boljše kako psihično tako tudi fizično	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
C44	Ko gremo na sprehode predihamo pljuča z čistim zrakom	Sprehodi mu pomorejo, da prediha pljuča z čistim zrakom	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
C45	Pripomore in krepi mojo samoorganizacijo tudi za naprej. Doma pomagam mami pri hišnih opravilih. Krepi seveda tudi organizacijske sposobnosti, saj na taboru moramo sodelovati z ostalimi, se organizirati kako si bomo razdelili opravila	Pripomore in krepi samoorganizacijo tudi za naprej. Doma pomaga mami pri hišnih opravilih. Krepi tudi organizacijske sposobnosti	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov
C46	Če bi že moral omeniti nekaj potem bi bi to, da gremo vedno na isto mesto	Gredo vedno na isto mesto	Negativne plati	Vpliv taborov
C47	Vsako leto so iste dejavnosti	Vsako leto so iste dejavnosti	Negativne plati	Vpliv taborov
C48	določeni posamezniki ne sodelujejo pri opravilih. Eni sicer ne zmorejo, eni pa se samo	določeni posamezniki ne sodelujejo pri opravilih. Eni sicer ne zmorejo, eni pa	Negativne plati	Vpliv taborov

	zmišljujejo, da ne zmorejo	se samo zmišljujejo, da ne zmorejo		
C49	Pomembno mi je predvsem to, da smo v naravi zato ker me narava okrepi. Edino to mi je pomembno	Pomembno mu je predvsem to, da so v naravi zato ker ga narava okrepi	Pomembnost lokacije	Lokacija
C50	Jaz sem z lokaciji zelo zadovoljen. Menim, da je M. izbral najboljši lokaciji, kar se da	Z lokacijami je zelo zadovoljen. Meni, da je organizator izbral najboljši lokaciji, kar se da	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
C51	Bohinjska Bistrica je po zimi kot zimska pravljica. Posebej če je snega	Bohinjska Bistrica je po zimi kot zimska pravljica. Posebej če je snega	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
C52	Imamo vse blizu; trgovino, bar, restavracije, bazen	Imajo vse blizu; trgovino, bar, restavracije, bazen	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
C53	Marindol pa je še bolj čudovit	Marindol pa je še bolj čudovit	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
C54	Taborimo v šotorih, pri Kolpi. Tudi veliko hodimo, se družimo. Odlično je res	Taborijo v šotorih, pri Kolpi. Tudi veliko hodijo in se družijo	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
C55	Narava vpliva pozitivno na moje zdravje	Narava vpliva pozitivno na njegovo zdravje	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija

C56	Tam kjer smo mi je zrak čist, ni toliko prometa kot v mestu. Je tudi manj ljudi in ni gužve	Zrak je čist, ni toliko prometa kot v mestu. Je tudi manj ljudi in ni gužve	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
C57	Pa tudi v naravi je veliko negativnih ionov. Posebej pri rekah, v gorah, gvozdu ali v hribih, kar pozitivno vpliva na počutje	Pa tudi v naravi je veliko negativnih ionov. Posebej pri rekah, v gorah, gvozdu ali v hribih, kar pozitivno vpliva na počutje	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
C58	Mi gremo na mesta kjer imaš svoj mir, kar je pomembno za sprostitev in meditacijo	Lokacija mu je pomembna za sprostitev in meditacijo	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
C59	Cena mi se zdi res ugodna	Cena mu se zdi ugodna	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
C60	V tistih osem dni dobijemo res veliko, kosilo vsak dan, apartma, bone za bazene in savno, hrano za zajtrk in večer, druženje…vse to za samo	Meni, da za tisto ceno dobije veliko	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
C61	Cena je prilagojena našemu financijskemu stanju	Cena je prilagojena njegovemu financijskemu stanju	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost

ODPRTO KODIRANJE D

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
D1	Tabora sem se letos prvič udeležila	Tabora se je letos prvič udeležila	Rednost udeležbe	Udeležba
D2	Glavni razlog je predvsem preživeti kakovostno prosti čas	Glavni razlog za udeležbo je bil predvsem preživeti kakovostno prosti čas	Pobuda za udeležbo	Udeležba
D3	Veliko mi pomeni druženje z osebami, ki imajo podobne prebleme kot jaz	Veliko ji pomeni druženje z osebami, ki imajo podobne prebleme kot ona	Pobuda za udeležbo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D4	Veliko mi pomenijo tudi pogovori in čas preživljen v naravi	Veliko ji pomenijo tudi pogovori in čas preživljen v naravi	Pobuda za udeležbo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D5	pa tudi skupine za samopomoč	Pomembne so ji tudi skupine za samopomoč	Pobuda za udeležbo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D6	Sem zelo zadovoljna, ker so prilagojene ljudem, da lahko zmoremo	Z aktivnostmi je zelo zadovoljna ker so prilagojene ljudem, da lahko zmorejo	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D7	Ni pritiska, imamo na voljo več stvari. Vsak si zbere kaj želi	Ni pritiska, imajo na voljo več stvari. Vsak si zbere kaj želi	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti

D8	Meni osebno skupinski sprehodi pomenijo največ	Njej skupinski sprehodi pomenijo največ	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D9	Najboljše mi je pohodništvo in kopanje	Najboljše ji je pohodništvo in kopanje	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D10	Rada imam tudi prostoročne dejavnosti	Rada ima tudi prostoročne dejavnosti	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D11	izstopa hoja	Izstopa hoja	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D12	Ob večerih bi rada imela več vaj iz čuječnosti, sprostitvenih tehnik	Ob večerih bi rada imela več vaj iz čuječnosti, sprostitvenih tehnik	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D13	Skupinskih pogovorov imamo dovolj	Skupinskih pogovorov imajo dovolj	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D14	Na Altri so nas naučili nekaj sprostitvenih tehnik, rada bi se naučila še več	Rada bi se naučila še več sprostitvenih tehnik	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D15	Pomagajo mi, da se sprostim	Aktivnosti ji pomorejo, da se sprosti	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov

D16	Zelo dobro, saj tudi sama osebnostno rastem, predvsem, da se učim od vsakega posameznika	Tabor vpliva na njo zelo dobro ker tudi sama osebnostno raste ter se uči od vsakega posameznika	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
D17	Glede na to, da imamo vsi podobne težave si vedno podamo kakšen koristen nasvet	Glede na to, da imajo vsi podobne težave si vedno podajo kakšen koristen nasvet	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
D18	Po taboru se počutim ful pozitivno in sproščeno. Počutim se okrepljeno	Po taboru se počuti ful pozitivno in sproščeno, počuti se okrepljeno	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
D19	Na splošno se mi na taboru izboljša počutje	Po taboru se ji izboljša počutje	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
D20	Začnem razmišljat bolj pozitivno kar se čuti še dlje časa po taboru	Začne razmišljat bolj pozitivno kar se čuti še dlje časa po taboru	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
D21	Dobim elan in ideje kako naprej	Dobi elan in ideje kako naprej	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
D22	Lažje sem se lotila vsakdanjih obveznostih po taboru	Lažje se se loti vsakdanjih obveznostih po taboru	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov

D23	Vključena sem v čiščenje	Vključena je v čiščenje	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D24	Jaz pa večinoma zjutra skuham čaj ali kavo	Zjutraj skuha čaj ali kavo	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D25	Pa tudi peljala sem na tabor	Pelje na tabor	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
D26	menim, da tabor ne izboljša moje delovne sposobnosti, saj sem navajena opravljati vsa opravila sama	Tabor izboljša njezine delovne sposobnosti	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov
D27	Predvsem sem spoznala nove ljudi in kraj udeležbe tabora	Spoznala je nove ljudi in kraj udeležbe tabora	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
D28	sem spoznala veliko čudovitih ljudi in zgodb	Spoznala je veliko čudovitih ljudi in zgodb	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
D29	Prinese mi nove izkušnje	Tabor ji prinese nove izkušnje	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
D30	Prinese mi boljše psihofizično počutje	Tabor ji prinese boljše psihofizično počutje	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
D31	Zelo, zelo dobro	Tabor zelo dobro vpliva na njezino fizično počutje	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov

D32	Ponavadi gre dol tudi kakšna kila	Tabor ji pomaga pri hujšanju	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
D33	Tabor je bil odlična priložnost, da naredim nekaj zase in svoje psihično in fizično počutje	Tabor je bil odlična priložnost, da naredi nekaj zase in svoje psihično in fizično počutje	Dobrobiti taborov	Vpliv taborov
D34	Vsakdanje sprehajanje je zelo pozitivno vplivalo na moje fizično počutje	Vsakdanje sprehajanje je zelo pozitivno vplivalo na njezino fizično počutje	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
D35	Opazila sem, da imam več energije	Opazila je, da ima več energije	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
D36	Po taboru se moja fizična kondicija izboljša	Po taboru se njezina fizična kondicija izboljša	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
D37	S vsakim taborom se krepi in širi moja socialna mreža	S vsakim taborom se krepi in širi njezina socialna mreža	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
D38	Spoznala sem veliko ljudi	Spoznala je veliko ljudi	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
D39	Če kdo osebne higiene ne drži in ne upošteva urnika in pravil, skupina trpi. V takšnih situacijah se vsi začnemo pritoževat	Če kdo osebne higiene ne drži in ne upošteva urnika in pravil, skupina trpi. V takšnih situacijah se vsi začnejo pritoževat	Negativne plati	Vpliv taborov

D40	Nekateri se prilagodimo lažje, nekateri težje	Nekateri se prilagodijo lažje, nekateri težje	Negativne plati	Vpliv taborov
D41	Lokacija je pomembna, saj imamo vsakodnevne pohode, kjer odkrivamo kotičke neokrnjene narave	Lokacija je pomembna ker imajo vsakodnevne pohode	Pomembnost lokacije	Lokacija
D42	Zelo. M. ima izkušnje s pohodništvom in najde takšne lokacije, da si predstavljat ne morem, kako je Slovenija lepa	Organizator ima izkušnje s pohodništvom in zelo dobre lokacije	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
D43	Zelo pozitivno. Vsi tabori se odvijajo na lokacijah, ki omogočajo dobro psihofizično počutje	Lokacija vpliva zelo pozitivno na njezino psihofizično počutje.	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
D44	Ni mi pomembno kje smo, samo, da smo v naravi. Tako, da ta lokacija mi se zdi kot odlična izbira	Pomembno ji je, da je v naravi	Pomembnost lokacije	Lokacija
D45	Ne bi menjala nič	Nebi spremenila lokacije	Predlog lokacije	Lokacija

D46	Cena je zelo ugodna in sprejemljiva tudi za ljudi z nizkimi dohodki	Cena se ji zdi zelo ugodna in sprejemljiva tudi za ljudi z nizkimi dohodki	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
D47	Nekateri hranijo denar, saj jim tabor pomeni doživetje, ki si ga drugače ne bi mogli privoščiti	Nekateri hranijo denar, saj jim tabor pomeni doživetje, ki si ga drugače ne bi mogli privoščiti	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
D48	Naj omenim, da je standard na dokaj visokem nivoju, saj smo bili na lokaciji, ki je v Sloveniji ena izmed najdražjih	Standard je na dokaj visokem nivoju, ta lokacija je ena izmed najdražjih v Sloveniji	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost

ODPRTO KODIRANJE E

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
E1	Recimo, da sem prvič šla približno šestnajst let nazaj	Prvič je šla približno šestnajst let nazaj	Rednost udeležbe	Udeležba
E2	Potem sem imela nekaj časa pavzo in zdaj zadnje širi leta hodim spet bolj intenzivno	Imela je nekaj časa pavzo in zdaj zadnje širi leta hodi spet bolj intenzivno	Rednost udeležbe	Udeležba
E3	Pobuda je bila predvsem želja po spremembi okolja, po	Pobuda je bila predvsem želja po spremembi okolja,	Pobuda za udeležbo	Udeležba

	druženju. Želela sem preživljati čas z ljudmi, ki jim zaupam in, ki imajo podobne probleme kot jaz	po druženju. Želela je preživljati čas z ljudmi, ki jim zaupa in, ki imajo podobne probleme kot ona		
E4	Najbolj pomembno mi je bilo to, da imam pri sebi mentorje, ki jim lahko zaupam in se lahko obrnem nanje ko se znajdem v stiski	Najbolj pomembno ji je bilo to, da ima pri sebi mentorje, ki jim lahko zaupa in se lahko obrnem nanje	Pobuda za udeležbo	Udeležba
E5	Pa tudi želja po novih izkušnjah, po dinamičnosti in razgibanosti	Pobuda je bila želja po novih izkušnjah, po dinamičnosti in razgibanosti	Pobuda za udeležbo	Udeležba
E6	Ne bi moglo biti boljše.	Meni, da nebi moglo biti boljše	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E7	Vse je zajeto. Vsak najde nekaj za sebe. Vsega imamo in vse je prilagojeno. Kopamo se, sprehajamo, družimo…res bi pohvalila M. kako se vsako leto potrudi in prilagodi celetni program	Meni, da je program raznolik, prilagojen ter, da vsak najde nekaj zase	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti

E8	Najbolj pomembno se mi zdi, da imamo prosti čas. Vse kar delaš, delaš spontano in na lastno željo. To mi je najbolj pomembno…da ni pritiska, da se nekaj mora	Najbolj pomembno se ji zdi to, da ima prosti čas	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E9	bi povdarila pogovore! Kako individualne tako tudi skupinske	Najbolj pomembni soj i skupinski in individualni pogovori	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E10	Pogovor neopisljivo pomeni nekomu, ki ima težave. Skupinski pogovori me motivirajo za naprej	Pravi, da pogovor neopisljivo pomeni nekomu, ki ima težave ter, da je pogovori motivirajo za naprej	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E11	bi še omenila skupinske sprehode in izlete	Omenila je, kot pomembne, skupinske sprehode in izlete	Najpomembnejše dejavnosti oziroma aktivnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E12	M. se vedno potrudi, da so ture zanimive in prilagojene našim zmožnostim	Meni, da so ture zanimive in prilagojene našim zmožnostim	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E13	Ne manjka popolnoma nič. Nič več nebi dodala, res. Vse pomembno že imamo	Meni, da ne manjka popolnoma nič ter, da je vse zajeto	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti

E14	tisti bazeni te res okrepijo. Si sicer utrujen zvečer, ampak kljub temu sproščen	Pravi, da je bazeni okrepijo	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
E15	Pa tudi savne. Odlična stvar za detoksikacijo	Zadovoljna je tudi s savnami	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E16	Ja, seveda, vsi smo vključeni. Moramo biti	Pravi, da s ovsi vključeni v organizacijo	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E17	Vsak dan se čisti apartma. Vsak čisti en dan	Pravi, da se vsak dan čisti apartma	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E18	Z nekaterimi se lažje zmeniti, z nekaterimi težje, ampak večjih problemov ni	Pravi, da se z nekaterimi lažje zmeniti, z nekaterimi težje, ampak večjih problemov ni	Negativne plati	
E19	Jaz imam lastni avto tako, da tudi peljem na tabor	Ima lastni avto tako, da tudi pelje na tabor	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E20	V nakup sicer ne grem	V nakup sicer ne gre	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
E21	M. veliko upošteva naše želje. Vsakič po taboru izponjujemo anketo kjer lahko podamo svoje mnenje pa tudi želje za	M. veliko upošteva njihove želje	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti

	naprej… po tem vprašanju smo vključeni, ja			
E22	Odnesem ogromno pozitivnih izkušenj in volje za naprej	Odnese ogromno pozitivnih izkušenj in volje za naprej	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
E23	Po taboru se, vsaj meni, življenje bistveno izboljša	Po taboru ji se življenje bistveno izboljša	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
E24	Odprava na dopust mi je prej predstavljala ogromen pritisk in stres. Zdaj več ni tega psihičnega pritiska	Odprava na dopust je je prej predstavljala ogromen pritisk in stres. Zdaj več ni tega psihičnega pritiska	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
E25	Super! Spoznala sem veliko prijetnih ljudi	Spoznala je veliko prijetnih ljudi	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
E26	Ko sem spoznala toliko ljudi s podobnimi težavami kot so moje, sem lažje sprejela svojo travmo	Ko je spoznala toliko ljudi s podobnimi težavami kot so njene, je lažje sprejela svojo travmo	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
E27	Dobila sem veliko podpore in nasvetov. Spoznala sem osebe, ki so me motivirale naprej	Dobila je veliko podpore in nasvetov. Spoznala je osebe, ki so jo motivirale naprej	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov

E28	Družimo se vsi, ne glede na starost. Veliko naučimo drug o drugemu in se na ta način naš odnos še bolj poglobi	Družijo se vsi, ne glede na starost ter veliko naučijo drug o drugemu kar posledično še bolj poglobi njihov odnos	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
E29	Ja, z nekaterimi ja, z nekaterimi ne	Z nekaerimi se druži tudi po taboru, z nekaterimi ne	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
E30	Z vsemi sem v redu…vsi se poznamo že leta in leta	Z vsemi je v redu	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
E31	Fantastično! Jaz se taboru veselim že v naprej! Ko se bliža tabor in vem, da bom se sedem dni družila in spočila, sem prav vesela!	Veseli se taboru že v naprej	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
E32	Po taboru pa sem že dolgo časa polna energije in pozitivna	Po taboru je dolgo časa polna energije in pozitivna	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
E33	Psihično sem revitalizirana po taboru	Psihično je revitalizirana po taboru	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
E34	Na taboru pozabim na slabe stvari in na probleme	Na taboru pozabi na slabe stvari in na probleme	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov

E35	Pohodništvo ima velik vpliv na moje zdravje, saj z rednimi pohodi pridobivam kondicijo in hkrati zmanjšujem verjetnost srčno-žilnih bolezni	Pohodništvo ima velik vpliv na njeno zdravje ker z rednimi pohodi pridobiva kondicijo in hkrati zmanjšuje verjetnost srčno-žilnih bolezni	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
E36	Hoja je koristna za prekrvavitev v telesu, krepi srce, krvni tlak se vrne v normalno stanje	Meni, da je hoja koristna za prekrvavitev v telesu, krepi srce, krvni tlak se vrne v normalno stanje	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
E37	Tudi lažje vzdržujem telesno težo, saj hoja pospeši metabolizem in delovanje črevesja…da ne omenjam krepitve in oblikovanja mišic	Lažje vzdržuje telesno težo ker hoja pospeši metabolizem in delovanje črevesja	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
E38	Po taboru prizadevam biti čim bolj aktivna tudi doma	Po taboru prizadeva biti čim bolj aktivna tudi doma	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
E39	Na taboru je vse razgibano, dinamično ter se tudi jaz tako počutim na in po taboru. Imam več	Na taboru je vse razgibano, dinamično ter se tudi ona tako počuti na in po taboru. Ima več	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov

	energije. Več zmorem po taboru	energije ter več zmore po taboru		
E40	doma je vedno nekaj za opraviti in po taboru zmorem več! Tabor me spodbuja k večji aktivnosti in k delu. Lažje realiziram določene stvari doma in v zasebnem življenju	Tabor jo spodbuja k večji aktivnosti in k delu. Lažje realizira določene stvari doma in v zasebnem življenju	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov
E41	Ja, sigurno. Krepi me, da doma naredim več	Krepi jo, da doma naredi več	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov
E42	Edina negativna stvar je ta, da se vsi ne zmorejo enako prilagoditi na spremenmne in določene obveznosti, ki jih imamo na taboru. Tukaj mislim večinoma na čisčenje	Meni, da je edina negativna stvar ta, da se vsi ne zmorejo enako prilagoditi na spremenmne in določene obveznosti, ki jih imajo na taboru.	Negativne plati	
E43	Zelo mi je pomembna lokacija. Pomembno mi je, da sem nekje kjer lahko grem na daljši sprehod v naravo	Zelo ji je pomembna lokacija. Pomembno ji je, da je nekje kjer lahko gre na daljši sprehod v naravo	Pomembnost lokacije	Lokacija

E44	Grem na tabor kako bi imela svoj mir in se spočila	Gre na tabor kako bi imela svoj mir in se spočila	Pobuda za udeležbo	Udeležba
E45	Kako zimski, tako tudi poletni tabori so na izjemno dobrih lokacijah. Odlični lokaciji. Res nimam nobenih pripomb. Imamo dobesedno vse kar potrebujemo.	Zelo je zadovoljna z lokacijo	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
E46	Vpliva perfektno! Ni boljše terapije od narave	Narava pozitivno vpliva na njeno	Vpliv lokacije na psihofizično počutje	Lokacija
E47	Jaz nebi apsolutno nič menjala! Če pa bi že lahko zbrala katerokoli lokacijo, bi izbrala Belo Krajino	Ona nebi apsolutno nič menjala, če pa bi že lahko zbrala katerokoli lokacijo, bi izbrala Belo Krajino	Predlog lokacije	Lokacija
E48	Cena je zelo ugodna	Meni, da je cena zelo ugodna	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
E49	Je zalogaj za nas, ki smo, recimo, invalidsko upokojeni, vendar je še vedno zelo ugodno. Glede na moje financijsko stanje ni malo, ampak boljše ponudbe težko najdeš	Meni, da je cena zelo ugodna in prilagojena, tudi če je zalogaj za nekoga, ki je v slabšem financijskem stanju	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost

E50	Za 120€ dobijemo dobro zabavo in veliko dobrih izkušenj, ki nam življenje naredijo bolj kakovostno. Ni mi žal enega centa. Se splača!	Meni, da za 120€ dobijejo dobro zabavo in veliko dobrih izkušenj, ki jim življenje naredijo bolj kakovostno	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost

ODPRTO KODIRANJE F

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
F1	Taborov se udeležujem od leta 2008, se pravi 11 let	Taborov se udeležuje od leta 2008, se pravi 11 let	Rednost udeležbe	Udeležba
F2	Nisem pa bil prav vsako leto prisoten, ne vodim točne evidence	Ni bil prav vsako leto prisoten, ne vodi točne evidence	Rednost udeležbe	Udeležba
F3	sem bil na taborih, letnem in zimskem, službeno, kot pomoč vodji tabora	Bil je na taborih, letnem in zimskem, službeno, kot pomoč vodji tabora	Udeležba pri organizaciji	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F4	Razlogi so bili predvsem z željo, da se mi bolezen, paranoidna shizofrenija, izboljša	Razlogi so bili predvsem z željo, da se mu bolezen, paranoidna shizofrenija, izboljša	Pobuda za udeležbo	Udeležba
F5	z željo, da se socializiram	Pobuda je bila tudi ta, da se socializira	Pobuda za udeležbo	Udeležba

F6	Pobuda je bila tudi ta, da se pogovorim z ostalimi o problemih, ki jih imamo, čutil sem potrebo po nasvetu	Pobuda je bila tudi ta, da se pogovori z ostalimi o problemih, ki jih ima, čutil je potrebo po nasvetu	Pobuda za udeležbo	Udeležba
F7	Z dejavnostmi sem zadovoljen	Z dejavnostmi je zadovoljen	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F8	Nekako je postalo rutinsko, ker je vsako leto zelo podobno in sem se navadil in sem vedel, kaj lahko pričakujem	Meni, da je postalo rutinsko	Zadovoljstvo z vsebino	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F9	Zame so bili vsakodnevni pohodi zelo pomembni. Potem sledi večerna pogovorna skupina, pa tudi večerna pogovorna skupina. Pa tudi večerna skupina za samopomoč. Kolesarjenje v naravi. Obiski muzejev in tudi večernih prireditev v Črnomlju	Kot najpomembnejše aktivnosti navaja: pohode, pogovore, skupino za samopomoč, kolesarjenje ter obiske muzejev ali prireditev	Najpomembnejše dejavnosti oziroma dejavnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F10	Nabral sem fizično kondicijo	Nabral je fizično kondicijo	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov

F11	Dejavnosti so name delovale razbremenilno	Dejavnosti so na njega delovale razbremenilno	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
F12	Morda več kolesarskih izletov	Želel bi si več več kolesarskih izletov	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F13	Imeli smo pustni ples oz. neke vrste glasbeni večer enkrat v tednu, pa sem bil tako tesnoben, da sem bil vesel, ko tega v nadaljevanju ni bilo več. Zdaj pa, ko sem v takih situacijah bolj sproščen, bi se udeležil tovrstne dejavnosti	Zdaj bi se rad udeležil tudi glasbenega večera	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F14	Lahko pa bi bilo več nenačrtovanih dejavnostih, npr. ogledi nogometnih tekem v bližnji vasi, igranje taroka, ogledi različnih prireditev ob Jurjevanju	Želel bi, da je več nenačrtovanih dejavnostih	Predlog dodatnih vsebin	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F15	Ja, zadnji dve leti sem bil vključen v organizacijo kot pomoč vodji tabora	Zadnji dve leti je bil vključen v organizacijo kot pomoč vodji tabora	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti

F16	To je vsebovalo tudi nakupe hrane pred samim taborom	To je vsebovalo tudi nakupe hrane pred samim taborom	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F17	Na taborih sem večkrat vodil skupino za samopomoč, kar mi je bil kar velik izziv in včasih tudi breme	Na taborih je večkrat vodil skupino za samopomoč, kar mu je bil kar velik izziv in včasih tudi breme	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F18	Na samem taboru, zimskem, sem skrbel za red in čistočo v svojem nadstropju. Koordiniral sem nadstropje kjer je bilo osem ljudi	Skrbel je za red in čistočo v svojem nadstropju, koordiniral je nadstropje kjer je bilo osem ljudi	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F19	Prav tako sem bil voznik	Prav tako je bil voznik	Vključenost v organizacijo	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F20	Prinaša mi zdravljenje socialne fobije, sproščenost v odnosih tudi po taboru	Prinaša mu zdravljenje socialne fobije, sproščenost v odnosih tudi po taboru	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
F21	Po taboru se bolj držim določenega reda oz. dogovorov; pospravljanje, pripravljanje zajtrka, tudi za druge; da	Po taboru se bolj drži določenega reda oz. dogovorov; pospravljanje, pripravljanje zajtrka, tudi za druge; da	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov

	točno pridem na kosilo	točno pride na kosilo		
F22	Prinaša mi poglobljene stike s soudeleženci. Tako še po taboru obujamo spomine in imamo skupne točke za pogovor	Prinaša mu poglobljene stike s soudeleženci	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
F23	Prinaša mi tudi fizično kondicijo in na splošno boljše počutje	Prinaša mu tudi fizično kondicijo in na splošno boljše počutje	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
F24	To zelo dobro vpliva, sploh v zadnjem obdobju, ko sem v pomoč vodji tabora	Tabor zelo dobro vpliva na njegove delovne sposobnosti	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov
F25	Tako sem dobil več samozavesti pri delu z ljudmi	Dobil je več samozavesti pri delu z ljudmi	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov
F26	Pridobil sem tudi delovne sposobnosti in fizično kondicijo	Pridobil je tudi delovne sposobnosti in fizično kondicijo	Vpliv taborov na delovne sposobnosti	Vpliv taborov
F27	Priznam pa, da sem bil po taboru precej psihično utrujen	Po taboru je bil precej psihično utrujen	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
F28	Na začetku, pri prvih taborih, mi je pomenilo širitev socialne mreže	Na začetku, pri prvih taborih, mu je pomenilo širitev socialne mreže	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov

F29	Udeleženci so po večini isti, tako da sedaj ne morem reči, da si širim socialno mrežo, ker že vse poznam	Udeleženci so po večini isti, tako da sedaj ne more reči, da si širi socialno mrežo, ker že vse pozna	Vpliv taborov na socialno mrežo	Vpliv taborov
F30	Predvsem fizična aktivnost mi veliko pomeni, ker drugače se sam kar nisem spravil na sprehod	Predvsem fizična aktivnost mu veliko pomeni, ker drugače se sam kar ni spravil na sprehod	Najpomembnejše dejavnosti oziroma dejavnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F31	Vsakodnevna fizična aktivnost na taboru mi lahko dolgoročno pomaga pri fizičnem zdravju, če mi to postane rutina tudi po taboru	Vsakodnevna fizična aktivnost na taboru mu lahko dolgoročno pomaga pri fizičnem zdravju, če mu to postane rutina tudi po taboru	Vpliv taborov na fizično počutje	Vpliv taborov
F32	Morda sem bil 10 % bolj aktiven tudi po taboru	Morda je bil 10 % bolj aktiven tudi po taboru	Dobrobiti udeležbe	Vpliv taborov
F33	Dolgoročno dobro vpliva	Tabor dolgoročno dobro vpliva na njegovo psihično počutje	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
F34	Sam sem potreboval več let, vsaj 5 let, da sem opazil izboljšanje socialne fobije	Potreboval je več let, vsaj 5 let, da je opazil izboljšanje socialne fobije	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov

F35	Težko je reči, da mi je samo tabor pomagal pri izboljšanju duševnega stanja, ker je skupek več dejavnikov	Težko je reči, da mu je samo tabor pomagal pri izboljšanju duševnega stanja, ker je skupek več dejavnikov	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
F36	Kot sem že omenil, me daljši sprehodi pomirjajo in sproščajo	Daljši sprehodi ga pomirjajo in sproščajo	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
F37	Prav tako je pomembna večerna skupina za samopomoč, kjer je možno reševati tekoče čustvene probleme	Pomembna mu je večerna skupina za samopomoč, kjer je možno reševati tekoče čustvene probleme	Najpomembnejše dejavnosti oziroma dejavnosti	Dejavnosti oziroma aktivnosti
F38	Veliko je druženja, kar je tudi namen tabora. Potem je bilo lažje navezati stik z „normalnim" svetom, ker sem bil v boljši psihični kondiciji	Veliko je druženja, kar je tudi namen tabora. Potem je bilo lažje navezati stik z „normalnim" svetom, ker je bil v boljši psihični kondiciji	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov
F39	Tu bi omenil še dejavnost priprave jutranjega obroka, kjer je bilo organizirano dežurstvo in je vsak	Pravi, da je vsak moral vsaj enkrat na taboru pripraviti zajtrk za vse kolege, okrog sedem ljudi, in skrbeti za red in	Vpliv taborov na psihično počutje	Vpliv taborov

	moral vsaj enkrat na taboru pripraviti zajtrk za vse kolege, okrog sedem ljudi, in skrbeti za red in čistočo tisti dan. Meni je to pomenilo eno odgovornost in mi je dobro delo glede psihičnega počutja	čistočo tisti dan ter mu je to pomenilo eno odgovornost in mu je dobro delo glede psihičnega počutja		
F40	Z nekaterimi udeleženci sem se težje ujel, a sem se vedno trudil, da bi vse sprejel. Ker sem precej občutljiv, mi je to povzročalo stres	Z nekaterimi udeleženci se je težje ujel ter mu je to povzročalo stres	Negativne plati	Vpliv taborov
F41	Ko sem se začel udeleževati taborov, mi lokacija ni bila pomembna, važno da sem šel od doma za en teden	Ko sem je začel udeleževati taborov, mu lokacija ni bila pomembna, važno mu je bilo samo to, da je šel od doma za en teden	Pomembnost lokacije	Lokacija
F42	Mi je pa všeč, če je lokacija v naravi in da so možne različne fizične aktivnosti	Všeč mu je, če je lokacija v naravi in da so možne različne fizične aktivnosti	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija

F43	Pomembno mi je tudi, da je npr. vsaj 1 uro vožnje iz Ljubljane	Pomembno mu je tudi, da je npr. vsaj 1 uro vožnje iz Ljubljane	Pomembnost lokacije	Lokacija
F44	Navadili smo se na vsako leto isto lokacijo tako zimskega kot poletnega tabora	Navadili so se na vsako leto isto lokacijo tako zimskega kot poletnega tabora	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
F45	Lokaciji sta zelo ustrezni	Meni, da sta lokaciji zelo ustrezni	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
F46	Bohinjska Bistrica ponuja od pohodov, plavanja, smučanja. Marindol pa ponuja luksuz glede taborjenja. Lahko si v šotoru ali pa si izbereš topel taborniški dom. Ponuja plavanje, veslanje…	Pravi, da lokaciji ponujata veliko	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
F47	S časom sem opazil, da bi mi morda ustrezala kakšna sprememba lokacije	S časom je opazil, da bi mu morda ustrezala kakšna sprememba lokacije	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
F48	Super. Narava zelo pomirjujoče vpliva	Narava zelo pomirjujoče vpliva na njegovo psihofizično počutje	Vpliv taborov na psihofizično počutje	Lokacija

F49	V naravi so možne različne aktivnosti; sprehodi, smučanje, plavanje, kar dobro vpliva tudi na fizično zdravje	Pravi, da so naravi možne različne aktivnosti; sprehodi, smučanje, plavanje, kar dobro vpliva tudi na fizično zdravje	Vpliv taborov na psihofizično počutje	Lokacija
F50	Izbral bi naravo	Izbral bi naravo	Pomembnost lokacije	Lokacija
F51	Obe standardni lokaciji sta dovolj oddaljeni, vsaj eno uro z avtom, kar mi odgovarja	Obe standardni lokaciji sta dovolj oddaljeni, vsaj eno uro z avtom, kar mu odgovarja	Zadovoljstvo z lokacijo	Lokacija
F52	Če bi lahko izbiral, bi se odločil za Bovec, dolino Trente. Morda bi bilo za poizkusiti tudi tabor ob morju	Če bi lahko izbiral, bi se odločil za Bovec, dolino Trente ali obalo	Predlog lokacije	Lokacija
F53	Cena se mi zdi zelo ugodna in sprejemljiva	Cena se mu zdi zelo ugodna in sprejemljiva	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost
F54	Prilagojena	Meni, da je cena prilagojena	Zadovoljstvo z ceno	Finančna ugodnost